ВАТАН ҚУТЛОВИ ЗАФАРЛАРГА ЧОРЛАЙДИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 12 февраль 1974 йил сешанба ◆ № 36 (15.816). ◆ Баҳоси 2 тийин.

БУХОРО ИП-ГАЗЛАМА КОМБИНАТИ ҚУРИЛИШИНИНГ БИНОКОРЛАРИГА, МОНТАЖЧИЛАРИГА, ИШЛАТУВЧИЛАРИГА, БАРЧА ҚАТНАШЧИЛАРИГА

Азиз ўртоқлар!

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети сизларни катта меҳнат ғалабаси билан — Ўрта Осиёдаги тўқимачилик саноатининг энг катта корхонаси бўлган Бухоро ип-газлама комбинати биринчи навбати муваффақиятли равишда қуриб битказилганлиги ва ишга туширилганлиги билан чин кўнгилдан муборакбод қиладилар.

Қурувчиларнинг, монтажчиларнинг ва ишлатувчиларнинг фидокорона меҳнати, партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг катта ташкилотчилик иши туфайли қисқа муддат ичида катта ҳажмдаги капитал маблағлар ўзлаштирилди, республика халқ истеъмол моллари индустрияси қўшимча равишда 150 мингта йигириш урчуғи ва 1600 та тўқув станоклари олди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети сизларнинг шонли коллективларингиз 1974 йил учун олинган социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажарадилар, ишга туширилган қувватларни қисқа муддатлар ичида ўзлаштирадилар ва Бухоро ип-газлама комбинатининг иккинчи навбатини муваффақиятли равишда қуриб битказадилар, деб ишонч билдирадилар.

Сиз, азиз ўртоқларга социалистик Ватанимиз бахт-саодати йўлида янги меҳнат муваффақиятлари тилаймиз.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ — **СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ**

ЎЗБЕКИСТОН ССРДАГИ ОЛМАЛИҚ ХИМИЯ ЗАВОДИДА ҚУВВАТЛАРНИ ҚУРАЁТГАН БИНОКОРЛАРГА, МОНТАЖЧИЛАРГА, ИШЛАТУВЧИЛАРГА, ШУ ҚУРИЛИШНИНГ БАРЧА ҚАТНАШЧИЛАРИГА

Азиз ўртоқлар!

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети сизларни катта меҳнат ғалабаси билан — 1973 йил учун олинган социалистик мажбуриятлар муваффақиятли бажарилганлиги, Олмалиқ химия заводининг йилига 853 минг тонна мураккаб ўғитлар ишлаб чиқарадиган иккинчи навбати муддатидан олдин ишга туширилганлиги билан чин кўнгилдан қутлайдилар.

Катта химиявий ишлаб чиқариш сизларнинг меҳнатингиз билан нормадаги муддатдан бир йил олдин қуриб битказилди. Бу — Ўзбекистон ССР химия саноатини муваффақиятли ривожлантиришга қўшилган катта ҳисса бўлди, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада интенсивлаштириш ва химиялаштириш соҳасида партия XXIV съезди қарорларини муваффақиятли амалга ошириш йўлида қўйилган катта қадам бўлди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети сизларнинг шонли коллективларингиз 1974 йил учун олинган социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажаришига, тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан олдин бажаришда бундан буён ҳам олдинги сафда боришига қатъий ишонадилар.

Сиз, азиз ўртоқларга социалистик Ватанимиз бахт-саодати йўлида меҳнатда янги муваффақиятлар тилаймиз.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ — **СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ**

МУСОБАҚА — ТАШАББУСЛАР САРЧАШМАСИ

Социалистик мусобақа оммнинг жонли ижоди бўлиб, у янги-янги қимматли ташаббусларни юзага чиқармоқда [illegible]

[illegible] касб этиб, «Минглар шартномаси» сингари қайтадан туғилиб, янги куч билан кенг ёйилмоқда. Халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларига баҳор нашидасидек бир янги нафас билан кириб келмоқда. «Минглар шартномаси» қудратли тўлқинга айланиб, эндиликда бутун-бутун тармоқларнинг мулкига айланиб қолганидек, муқобил план мусобақасининг ҳам эртаси порлоқ.

Қаҳрамон ишчилар синфимиз, далаларимизнинг донишманд деҳқонлари, баҳодир чорвадорларимиз КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми қарорларига жавобан йил бошиданоқ янги куч-ғайрат билан ишга киришдилар. Шахсий планларини қайта кўриб чиқдилар. Ўз ички имкониятлари ва резервларини чамалаб кўрдилар. Ён-атрофларида ишлаётган ҳамкасбларининг ишига разм солиб, яхши тажрибаларни ўргана бошладилар.

Минглаб ишчилар, жуда кўп бригада ва участкалар ҳозир оширилган муқобил планлар олиб ишламоқда, бошқаларни ана шу мусобақага қўшилишга чорламоқда. Партия ташкилотлари ишчиларнинг бундай ташаббусларини бутун чоралар билан қўллаб-қувватлаб, уни кенг ёйишга эришмоқлари, бу билан муқобил планлар олиб ишлаш мусобақасининг кенг қанот ёзишига имкон очиб беришлари керак.

Тошкент электрон-техника заводи, Фарғона ва Тошкент тўқимачилик комбинатлари, Марғилон ипак комбинати партия ташкилотлари мусобақани ташкил этиш ва уни кенг ёйишга алоҳида эътибор бермоқдалар. Ҳар бир ташаббусни ўз вақтида илғаб олиб, уни кенг қўллаб-қувватлашга ҳаракат қилмоқдалар.

Афсуски, мусобақанинг қудратли кучига етарли баҳо беролмаётган, ўз корхоналарида илгари туғилган қимматли ташаббусларни унутиб қўяётган партия ташкилотлари ҳам йўқ эмас. «Андижон соати» ташаббусининг тақдири бунга мисол бўла олади. Бир неча йил аввал Андижон машинасозлик заводининг коммунистлари бир сменада бажариладиган ишни олти соатда адо этиш мусобақасини бошлаб берган эдилар. «Андижон соати» деб номланган ва республикамизга кенг ёйилган бу мусобақа заводга ҳар йили 30 минг ишчи соатини тежаб қолиш имконини берган эди. Мусобақанинг бу формаси жуда кўп издошларини топди. Афсуски, «Андижон соати» кейинги вақтда ўз-ўзидан унутиб юборилди. Ҳолбуки «Андижон соати» мусобақаси завод олдида турган тиғиз планларни бажаришда коллективга жуда қўл келган бўларди.

КПСС Марказий Комитетининг «Социалистик мусобақани ташкил этишни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарорида «турли коллективларнинг мусобақа якунларини таққослаш пайтида энг аввал қабул қилинган ва бажарилган планларнинг тиғизлигини ҳисобга олмоқ керак» дейилади. Шунинг учун ҳам коллективларнинг оширилган муқобил планлар олиб ишлаш мусобақасига қўшилишлари ниҳоятда муҳимдир. Бу мусобақанинг кенг қулоч ёзиб кетишига заррача бўлсада тўсқинлик қилаётган жамики муаммолар зудлик билан ҳал қилиниши, бу ишда партия ташкилотлари ташаббус кўрсатишлари керак. Планлаштириш органлари, министрлик ва идоралар корхоналарда муқобил планлар қабул қилинишига ҳар томонлама ёрдам беришлари, биринчи галда хом ашё ва материал таъминотини конкрет белгилаб беришлари лозим. Йил бўйи планларга турли ўзгартишлар киритилишига, таъминотдаги узилишларга чек қўйилиши шарт. Токи муқобил план мусобақаси ҳамманинг жонажон иши бўлиб қолсин. Унга бутун-бутун коллективлар қўшилиб, моддий бойликларимизни янада кўпайтиришга ҳисса қўшсинлар.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йил

⊙ ШОНЛИ ҚУРУВЧИЛАРНИНГ КАТТА МЕҲНАТ ҒАЛАБАЛАРИ.

⊙ ЯНГИ МАРРАЛАР ЭГАЛЛАНАДИ.

⊙ БЕЛГИЛОВЧИ ЙИЛДА УЛКАН МУВАФФАҚИЯТЛАР САРИ.

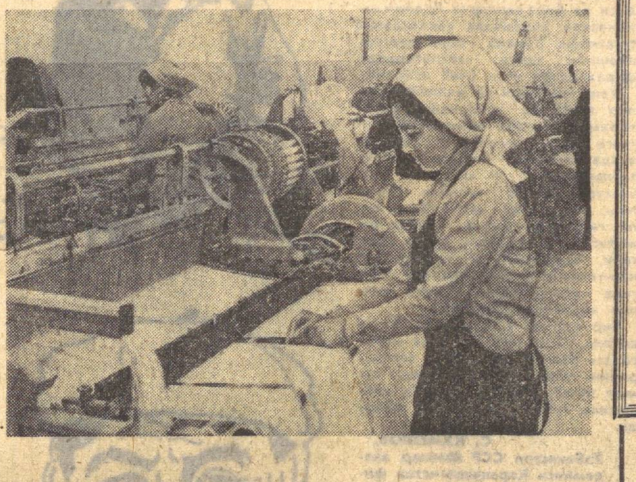

Бухоро ип газлама комбинати келажакда Урта Осиё тўқимачилик индустриясининг энг йирик корхонасига айланади Комбинатнинг фойдаланишга топширилган дастлабки комплексида кўплаб газламалар ишлаб чиқарилмоқда. Корхона меҳнаткашлари беш йилликни зарбдор меҳнат билан якунлаш учун мусобақани кучайтириб юбордилар. Суратларда: (юқоридан пастга) — 1. Ёш тўқувчи Манзура Хожиева. 2. Пешқадам йигирувчилар Олима Назарова, Матлуба Эргашева ва Сайёра Жумаева.

Б. Мўминов фотолари. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ХОРАЗМ ДЕҲҚОНЛАРИНИНГ АҲДИ

УРГАНЧ. 11 февраль. (ЎзТАГ). Боғот районидаги Нариманов номли колхоз маданият саройида Хоразм область қишлоқ хўжалик илғорларининг кенгаши бўлди. Кенгашда Хоразм қишлоқ меҳнатчиларининг беш йилликнинг тўртинчи йили учун ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятлари тўғрисидаги масала муҳокама қилинди.

Хоразм область Ижроия Комитетининг раиси Р. Эшчонов доклад қилди.

Сўзга чиққан нотиқлар область деҳқонларининг зўр меҳнат ғайрати тўғрисида. Улар КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига амалий иш билан жавоб қайтаришга аҳд қилганликлари ҳақида гапирдилар. Область хўжаликларида қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг барча турларини етиштиришни кескин равишда кўпайтириш учун жуда катта имкониятлар мавжуд. Хўжаликларни кенг ихтисослаштириш, уларнинг кооператив алоқаларини ривожлантириш, ишлаб чиқаришни концентрациялаш, комплекс механизация, ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш муҳим омилдир. Қорақалпоғистон АССР Олий Совети Президиумининг Раиси Д. Ешимбетов, Тошовуз область ижроия комитети раисининг ўринбосари А. П. Сайдов мусобақадош дўстларини табрикладилар.

Кенгашда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади.

Кенгашда социалистик мажбуриятлар қабул қилинди. Хоразм областининг қишлоқ хўжалик меҳнатчилари Ўзбекистон ССР билан Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигини муносиб ишлар билан нишонлашга — давлатга камида 410 минг тонна пахта топширишга, ҳар гектар ердан 38,5 центнердан хирмон кўтаришга, 225 минг тонна пахтани машиналарда теришга, 38 минг тонна шоли сотишга қарор қилдилар. Маккажўхори дони, гўшт, сут, сабзавот, мева, полиз маҳсулотлари етиштиришни анча кўпайтириш мўлжаллаб қўйилди. Қорақалпоғистон ҳамда Тошовуз области меҳнаткашлари билан анъанавий мусобақани давом эттиришга қарор қилинди.

ПХР ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРИ МОСКВАГА КЕЛДИ

Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Польша Халқ Республикаси ташқи ишлар министри Стефан Ольшовский 11 февралда қисқа муддатли дўстлик визити билан Москвага келди.

ПХР ва СССР Давлат байроқлари билан безатилган Внуково аэродромида С. Ольшовскийни ва унга ҳамроҳ бўлиб келган кишиларни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Н. Н. Родионов, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Кутиб олувчилар орасида Польша Халқ Республикасининг Совет Иттифоқидаги элчиси Зенон Новак бор эди.

Совет Иттифоқининг Польша Халқ Республикасидаги элчиси С. А. Пилотович ҳам шу самолётда Москвага келди. (ТАСС).

ЕР — БОЙЛИГИМИЗ

Андижон область Хўжаобод районидаги «Ленинизм» колхозининг раиси Н. СУЛАЙМОНОВ ҳикоя қилади

⊙

Мен сахий ер қадри ва колхоз бойлигига бойлик қўшаётган асл деҳқонлар, уларнинг ҳаёти ҳақида сўзламоқчиман. Ахир, колхоз ишлаб чиқаришини одамлар бошқаради, ер, сув тизгини уларнинг қўлида эмасми?!

Бизнинг қишлоқ Ширмонбулоқ деб аталади. Табиатнинг сахийлигидан жойларимиз баҳаво, гўзал, бир тарафи сой, бир тарафи тоғ-тошлик. Бундай жойларда деҳқончилик қилишнинг ўзига хос хусусияти, завқи ва машаққатлари бор.

Ҳар бир деҳқон ўз қишлоғида боғу-бўстон яратишни орзу қилади. Текис майдон, яхлит пайкалларга кўчат ўтқазиб боғ яратиш бошқа-ю, аммо, тоғ бағри, тепалик, тошлоқ жойда мевазор барпо этиш — бу ҳақиқий марднинг иши. Ширмонбулоқ тепасида бир юзу йигирма гектар майдонни эгаллаб турган мевазор боғимиз бор. Унда меванинг ҳамма тури — олма, анор, ноку-беҳи, писта-бодом, ўрику-ёнғоқ, қўйингки, жамики неъмат етиштирилади. Шу йилнинг ўзида давлатга юз тонна ҳўл мева, 51 тонна узум, 4 тонна қуруқ мева, 3 тонна анор сотдик. Бу боғнинг ҳар бир дарахти ўрнида ҳарсанг тош бор эди. Ери эса қумлоқ ва тошлоқ. Бир туп кўчат ўтқазмоқ учун тоғ қазиш, ҳарсанг тошларни кўтариб ташлаб ўрнидан жой бўшатишга, то беш юз метргача баландликка сув чиқаришга тўғри келди. Бунинг учун 3 та насос станцияси қурдик.

Келажакни кўзлаган азамат боғбонларимиз бу ишларни бажону дил бажаришди. Бугунги кунда боғимизни кўрган кўз қувонади.

Деҳқон бутун қалб қўри, пешана терини тўкиб ўз хўжалиги ишлаб чиқариши учун мустаҳкам замин яратади. Сидқидилдан қилинган меҳнат эвазига йил сайин катта даромад олинмоқда.

Бу ишларнинг ҳаммаси халқимиз фаровонлиги, кишиларимизнинг турмуш даражасининг янада юксалиши учун. Катта оиланинг бир бўлаги бўлган хўжалик аъзоларининг ҳам турмуш даражаси йилдан-йилга тез суръатлар билан кўтарилиб боряптики, гапни одамлар ҳақида бошлай дейишимнинг боиси ҳам шунда!

Колхоз ишлаб чиқаришининг асосий кучи — кадрлардир. Ишбилармон, касб корини қадрлайдиган мутахассис қанчалик етарли бўлса хўжаликнинг иши шунчалик унумли бўлади. Тайёр мутахассис келади деб ўтиргандан кўра шу қишлоқнинг йигит-қизи, шу қишлоқ деҳқонининг фарзандларини ўқитиб, тарбиялаб вояга етказиш мақсадга мувофиқдир. Ҳар йили 10-синфни тугаллаган йигит-қизлардан саккиз-ўн кишини колхоз ҳисобидан олий ўқув юртларига ўқишга юбориб турамиз. Ўқишни тугатиб, бири врач, бошқаси ўқитувчи, инженер бўлиб қишлоғимизга ишга келишади. Шундай қилиб ҳозир колхозимизда 70 та олий маълумотли ўқитувчи бўлса, уларнинг ҳаммаси қишлоғимиз фарзандлари. Колхоз ишлаб чиқаришида эса бош агроном, агроном-энтимолог, ветеринария врачи, механизация бўйича бош инженер, бош экономист сингари лавозимларда ҳам олий маълумотли кадрлар ишлайди. Улар ҳам ўзимиздан етишиб чиққан кадрлар.

Ҳаётда ҳамма нарса ўсиб-ривожланиб туради. Албатта ўринбосарлар тайёрлаб бориш зарур. Ҳозир ўрта ва махсус ҳамда олий ўқув юртларида 213 фарзандимиз таълим олмоқда. Улардан муносиб янги кучлар ва ўринбосарлар етишиб чиқади.

Хўжаликда тўққизта пахтачилик ва иккита боғ бригадамиз бор. Уларни бошқараётган кишилар ичида мустақил ишни энди бошлаган навқирон йигит-қизларимиз ҳам бор. Жумладан, Аҳмад ака Худойбердиев 25 йилдан бери бригада бошлиғи бўлиб ишлайди. Жўмабой Мавлонов эса ёш бригадир. Бу бригадаларда ибрат олса арзигулик ишлар қилинган. Мавлонов бригадаси ўтган йили пахта планини 131 процент адо этди. Худойбердиев бригадаси ҳам муттасил юқори ҳосил кўтариб келади. Мақсад катталарнинг тажрибасидан, ёшларнинг ғайратидан тўлик фойдаланишдан иборатдир. Ишни пухта уддалайдиган бригада бошлиқлари Ғафур Эргашев, Содир Маматов, Дўстмат Матазимовлар 1973 йилда гектаридан 40 центнердан ҳосил кўтаришди. Шуни алоҳида таъкидлашга тўғри келади. Деҳқон ўзига бириктилган майдоннинг ҳар қарич ерини, шароитини пухта ўрганиб олган бўлиши шарт. Бундай пайтда у ўз тажрибаси, билимига қараб оқилона иш тутади. Мабодо бирор бригада бошлиғи бошқа ишга олингудек бўлса унинг ўрнига албатта ўзи тайёрлаган ўринбосарлари — шу ернинг тупроқ, сув шароитини беш бармоғидай биладиган киши қўйилади.

Биз колхозда 898 гектар майдонда пахта етиштирамиз. Бизда ерга ер қўшиш имконияти жуда кам. Шундай бўлишига қарамай, экин майдонини кўпайтириш мақсадида йирик ирригация ишларини бажаришга киришдик. 1971 йили биқинимизда оқадиган Аравон сой (шўх оқар бўлгани учун уни халқимиз Жинни сой ҳам дейишади) ўзанига дамба қилиб бетон ва катта тош ётқиздик. Авваллари сув тошқини кўп майдонларни пайҳон қиларди. Энди кўпгина ариқлар бетонлаштирилди. Ана шу қурилишлар натижасида 65 гектар экин майдони очилди. Бунинг ҳар тарафлама афзаллигини кўрган қўшни колхозлар ҳам шу ишга қўл уришди.

Хўжалигимизда ҳар қарич ер ана шундай азиз. Бас, шундай экан, уни унумдор қилиш, юқори ҳосил учун кураш олиб бориш керак.

Кейинги беш йилни оладиган бўлсак, ҳосилдорлик йил сайин ошиб борди. Шу жойда хўжалигимиз пахтачилигида характерли бўлган ингичка толали пахта етиштириш ҳақида тўхталмай бўлмайди. Дастлаб намунага икки йил, кейин уч йил катта майдонларда қаторасига ингичка толали пахта етиштирдик. Бу нав пахта етиштиришнинг ҳамма агротехника қоидалари кунт билан ўзлаштирилди. Натижада колхоз бўйича гектаридан 33 центнердан, илғор бригадаларда эса ҳатто 36-37 центнергача ҳосил кўтарилди. Колхоз экономикасини мустаҳкамлашда ҳам катта ўзгаришлар бўлди. Даромад кескин ошди. Энг муҳими, колхоз аъзоси ҳам, бригадир ҳам ингичка толали пахта етиштиришга тўла ихтисослашиб олди. Бундан ташқари ингичка толали пахта ўстириш бизнинг ер шароитимизга мос келади.

Лекин тўқимачилик саноати толасини ҳисобга олиб 1974 йили ҳам «С—6035» ва «И—9647» пахта навларини синовдан ўтказмоқчимиз.

Пахтадан ташқари биз уруғлик пилла етиштирамиз. 1973 йили 305 қути қурт уруғининг ҳар қутисидан 78 килограммдан пилла олдик. 1974 йили эса 340 қути уруғ очирамиз.

Чорвачилик ҳам хўжаликка катта даромад келтирмоқда. Гўшт, сут, тухумдан ташқари шифобахш асал, қимиз етказиб беришга ҳам алоҳида эътибор берилмоқда. 1974 йил 12 тонна қимиз етказиб беришимиз керак. Бунинг учун йилқичиликни ривожлантирамиз.

Деҳқончиликнинг ҳар бир соҳасида фан-техника ютуқларини қўлланиш, янги яратилаётган навларни экиб кўриш ўз афзаллигини кўрсатди албатта. Кўп йиллардан бери ғалла етиштириб келамиз. Гектаридан 30-40 центнер ҳосил олинади. Лекин бу йил буғдойнинг янги — «Кавказ» навини экиб ниҳоятда хурсанд бўлдик. Гектаридан 60 центнердан ғалла ўриб олдик.

Ютуқлар билан кифояланиб қолиш ярамайди, албатта. Колхозимиз аъзоларининг нияти катта. Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг ярим асрлик юбилейи нишонланадиган йилни барча ҳамкасбларимиз қатори биз ҳам қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг ҳамма тури бўйича рекорд ҳосил етиштириш билан кутиб оламиз.

Қорақалпоғистоннинг Россияга ихтиёрий қўшилишининг 100 йиллигига

ФАНИМИЗ РАВНАҚИ

Совет ҳокимияти йилларида қорақалпоқ халқи тараққиётнинг капиталистик босқичини четлаб, социализмга ўтди. Бунга КПСС ленинча миллий сиёсатининг амалга оширилиши, халқлар дўстлиги, улуғ рус халқи ва бошқа миллатларнинг қорақалпоқ халқига берган беғараз ёрдами туфайли эришилди. Халқ хўжалигини қайта тиклаш ва қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш йилларида турли миллат вакиллари ҳақиқий дўстлик намуналарини кўрсатдилар. Улар саноат корхоналари қурилишида, маҳаллий миллат кишиларига техникани ўргатишда ва ишлаб чиқариш малакасини эгаллашларида ёрдамлашдилар. Қорақалпоғистонда халқ маорифи ва фанни юксалтиришга катта ҳисса қўшдилар.

Амударё бўйларида саводсизликни тугатишда қардош республикалардан, шу жумладан, РСФСРдан Ленин партияси йўлланмаси билан келган педагоглар фаол иштирок этдилар. Айни чоғда маҳаллий миллат ёшларидан бир группаси партия, совет ва комсомол ташкилотлари томонидан ўрта ва олий маълумот олиш учун Россия Федерацияси, Ўзбекистон ва бошқа республикаларга юборилди.

1925 йилда Тўрткўлда педагогика ва қишлоқ хўжалиги техникумлари ташкил топди. Унинг ташкилотчиларидан бири — Н. Сагитов ўлкада халқ маорифини йўлга қўйишда жуда кўп куч ва ғайрат сарфлади. Иккинчи беш йилликда Чимбойда педагогика техникуми, Хўжайлида педагогика билим юрти, Тўрткўлда совет-партия мактаби ўз фаолиятини бошлаб юборган эди. Мазкур билим ўчоқлари кўп сонли маориф ходимларини, партия, совет органлари учун активларни тайёрлаб чиқарди.

Автоном республикада халқ маорифи ходимларини тайёрлашда 1934 йилда Тўрткўлда ВКП(б) Марказий Комитети ва РСФСР Халқ Комиссарлари Совети қарори асосида ташкил топган ўқитувчилар институти катта роль ўйнади. Мазкур институтнинг ташкил топишида Россия Федерациясидан келган К. Рақипов, туркманистонлик Аширов каби ўқитувчилар жонбозлик кўрсатдилар. Урушга қадар бу институтда РСФСРлик доцент М. В. Шеглов ва Ф. Д. Кочановлар маҳаллий миллат ёшларига чуқур билим бердилар.

Бугунги кунда шуни қувонч билан таъкидлаш мумкинки, В. И. Ленин номли Москва Давлат педагогика институти профессори А. З. Ионясьян Қорақалпоғистон учун биринчи фан кандидатини тайёрлаб етиштирди. Бу, тўрткўллик марҳум Я. М. Досумов бўлиб, кейинчалик у Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси бўлиб сайланган эди.

1944 йилда ўқитувчилар институти педагогика институтига айлантирилди. Бу ўқув даргоҳида турли йиллар мобайнида мамлакатимизнинг машҳур олимларидан Н. Д. Шепкин, С. А. Фишер (Ленинград), Б. Д. Франк, А. Наджип, Л. А. Маньковский (Москва), Ж. Т. Тоқибоев (Олмаота) ва бошқалар самарали ишладилар. Улар республикадаги ягона олий мактабда илмий-педагогик ишларнинг йўлга қўйилишида катта ёрдам кўрсатдилар.

Ҳозирги Т. Г. Шевченко номли Қорақалпоғистон Давлат педагогика институти фақат автоном республика учунгина эмас, айни вақтда бутун Хоразм воҳаси учун ҳам педагог кадрлар тайёрлаш ўчоғига айланди. Бугунги кунда институтнинг кундузги ва сиртқи бўлимларида олти мингга яқин студент таълим олмоқда. Ўқитувчилар ва педагогика институти ташкил топгандан буён ўн мингга яқин халқ маорифи мутахассислари етишиб чиқди. К. Аймбетов, Ж. Урумбоев, А. Ахметов, А. Тожимуротов, А. Мамбетжумаев ва бошқа кўплаб олимларимизнинг номи автоном республика ташқарисида ҳам маълум.

Биз қардошлик ва дўстлик ёрдамини ҳар жабҳада сезиб турибмиз. Жумладан, Қорақалпоғистонда юқори малакали тарихчи кадрлар тайёрлашда Туркманистон ССР Фанлар академиясининг академиги Г. Н. Непесов жуда кўп иш қилди. У институтнинг КПСС тарихи ва СССР тарихи кафедрасига раҳбарлик қилиш даврида кўплаб кадрлар етиштириб чиқарди.

Дўстлик чегара билмас, деган гап бор. Мана бир неча йилдирки, Тошкент ва Киев Давлат университетлари Қорақалпоғистон Педагогика институтига оталиқ қилиб келишяпти. Мазкур университетларнинг олимлари ўз ҳамкасабаларига ўқув, илмий ва сиёсий-тарбиявий ишларда катта ёрдам бермоқдалар. Улар бир неча йиллар мобайнида нукуслик студентларга физика, ботаника, химия бўйича туркум лекциялар ўқишди. Институтнинг аксарият ўқитувчилари Тошкент ва Киев аспирантураларида ўз малакаларини оширдилар.

Автоном республика учун Москва, Ленинград, Ашхобод, Олмаота, Боку, Фрунзе, Тошкент олий ўқув юртлари кўплаб кадрлар тайёрлаб бермоқда. Бундай қардошлик ва дўстлик ёрдамлари туфайли автоном республикада қорақалпоқ совет зиёлиларининг катта бир отряди етишиб чиқмоқда. Ўзаро ҳамкорлик ва беғараз ёрдам туфайли ўлкамизда фан, маориф ва маданият бекиёс юксалмоқда.

Маълумки, Қорақалпоғистон территорияси фақат Улуғ Октябрь ғалабасидан сўнг илмий асосда ўрганила бошланди. Биринчи илмий муассасалар ташкил топиб, уларда Амударё бўйларидаги ишлаб чиқариш кучларини ўрганишга бўлган эътибор ниҳоятда ортди. 1931 йилда қорақалпоқ ерида биринчи илмий марказ — комплекс илмий-тадқиқот институти ташкил топди. Унинг составига область халқ маорифи бўлимининг илмий-тадқиқот секцияси, марказий ўлкашунослик музейи, область метеорология тармоғи, область кутубхонаси илмий бўлими ва бошқа муассасалар кирди. Ўша кезларда К. Аймбетов, Ж. Урумбоев, Р. Тимашова, К. Убайдуллаев сингари ёш қорақалпоқ олимлари билан бир сафда мамлакатимизнинг таниқли олимларидан СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси С. Е. Малов, профессор Соколов ва бошқалар ишладилар.

Қорақалпоқ адабиётшунослиги, тилшунослиги, тарих фанларининг яратилиши ва уларнинг ривожланишида бевосита рус совет тадқиқотчилари яқиндан ёрдам бердилар. Йигирманчи йилларнинг охиридаёқ профессорлардан П. П. Иванов, Н. А. Баскаков, С. Е. Малов ва бошқалар Қорақалпоғистон территорияси бўйлаб бир қатор фольклор, тарих-этнография ва тилшунослик экспедицияларини уюштирдилар. Уларда автоном республиканинг илмий ходимлари ҳам фаол иштирок этдилар.

Умуман, автоном республиканинг ташкил топиши халқимиз учун жуда катта тарихий аҳамиятга эга бўлди. Ўлкада иқтисодий ва маданий қолоқлик барҳам топди. Айниқса, қорақалпоқ халқининг улуғ рус халқи билан социал ва маданий алоқа қилиши туфайли жуда катта муваффақиятлар қўлга киритилди. Қорақалпоғистон Россияга қўшилгач — ўтган юз йил мобайнида улуғ рус халқининг ажойиб фарзандлари ўлкамизга илғор революцион ғоялар олиб келдилар. Маҳаллий миллат кишилари Совет ҳокимияти йилларида улуғ рус халқидан қишлоқ хўжалигини, саноатни, фан ва маданиятни ривожлантиришнинг замонавий усулларини ўрганиб олдилар.

Улуғ рус халқининг амалий кўмаги ва биродарларча ёрдами натижасида ўлкамизда саводсизлик тугатилди. Кўплаб ўқув даргоҳларининг эшиги меҳнаткашлар фарзандлари учун очиб қўйилган.

Халқ маорифи ва миллий кадрлар тайёрлаш соҳасидаги ютуқларимиз кўз-кўз қилинаётган бугунги кунда умумий ўрта таълим янада юксалиб бормоқда. Мактабларимизда ўн мингдан зиёд ўқитувчи ишлаб турибди. Қурилиш, энергетика, автомобиль йўли, гидромелиорация, қишлоқ хўжалиги техникумлари, савдо мактаби, медицина ва музыка, ҳунар-техника билим юртлари кўпгина мутахассислик бўйича миллий кадрлар тайёрлаяпти.

Бир вақтлар 2 та трактор, 23 та сеялка, 24 та плуг ва 71 та молага эга бўлган ўлка совет халқларининг қардошлик оиласида камол топиб, бугунги кунда ўз қиёфасини тубдан ўзгартириб юборди.

С. КАМОЛОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Қорақалпоғистон филиали президиумининг раиси.

Қорақалпоғистоннинг донгдор кишилари Автоном республика шуҳратига-шуҳрат қўшиш учун тағин ҳам катта ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар. Яқинда қорақалпоғистонлик таниқли рассом Николай Корнилов Аму воҳасининг шонли кишилари билан учрашиб, уларнинг портретларини чизиб қайтди. Расмларда: (юқоридан пастга) Совет Иттифоқи Қаҳрамони, ҳозир эса донгдор колхозчи Уринбой Абдуллаев, моҳир пайвандчи, Тахиатош гидроузелининг пешқадам бригадири Ўрингали Кенебоев ва Устюртдаги Комсомольск шаҳрининг донгдор шофёри, коммунистик меҳнат зарбдори Виктор Дубининлар акс эттирилган.

ДЎСТЛИК ТЕНГДОШИ

Бугун биз Қорақалпоғистоннинг Россияга ихтиёрий равишда қўшилганлигининг бир асрлик тўйини байрам қилмоқдамиз. Қорақалпоқнинг она-шаҳри — Нукуснинг ҳам пайдо бўлиши ва равнақи улуғ рус халқи билан қорақалпоқ халқининг оға-ини тутиниши кезларига бориб тақалади. 1873 йилда Нукус ва аҳоли яшайдиган пунктга асос солинган эди. 1897 йилда аҳоли рўйхатга олинганида ҳозирги Нукус шаҳри ўрнида 36 тагина ҳовли бўлган экан.

Шаҳримизнинг чинакам гуркираб ўсиши Улуғ Октябрь Социалистик революциясидан кейин бошланди. Автоном республика пойтахти Тўрткўлдан Нукусга кўчирилгач, шаҳар истиқболида янги нурли уфқлар очилди. Урушгача бўлган йилларда пойтахтимизда 20 минг киши яшар эди. Ўзбекистон давлат лойиҳа институтининг ҳисоб-китобларига қараганда, 1980 йилга бориб шаҳримиз халқи 100 минг кишига етади. Нукусда саноат корхоналари тобора кўпаймоқда. Илгари қурилган завод ва фабрикалар кенгайтирилмоқда. Яқин орада шаҳарга темир йўл тортилади. Хуллас, асримизнинг охирига келиб Нукусда 200 минг одам яшаса ажаб эмас.

Нукус йилдан-йилга обод, кўркам ва кўкаламзор шаҳарга айланиб бормоқда. Меъморлар шаҳардаги янги қурилишлар режасини тузишаётганда, ҳамшаҳарларимизнинг унумли ишлаши ва ҳузур қилиб яшаши учун ҳамма шароитларни муҳайё этишга ҳаракат қилишмоқда. Биз Нукус архитектурасида замонавий шаҳар комплексини бунёд этиш орзусидамиз. Шаҳар бош планини рўёбга чиқариш натижасида бешта уй-жой райони таркиб топади. Бу районлар Биринчи Май, Шимоли-ғарб, Шимол, Марказ ва Вокзал атрофи районларидир. Ушбу районлар ёки бошқача айтадиган бўлсак, даҳалар 25 та микрорайондан ташкил топади. Уй-жой массивлари ёнидан шаҳар аҳамиятига молик бўлган катта кўчалар ўтади. Шу кунларда вокзал атрофида уй-жой райони қурилиши тез суръатлар билан бормоқда. Бу район тўртта микрорайондан иборат бўлади. Қизкетган каналининг чап қирғоғида Биринчи Май уй-жой райони қурилиши яқин орада бошлаб юборилади.

Қизкетган каналининг ёқаларида қурилиш айниқса авж олиб кетади. Шаҳар марказида бир нечта тўққиз ва ўн икки қаватли бинолар тушади. Бу иморатлар шаҳарнинг кўркига кўрк қўшиб, пойтахт ҳусни-жамолини очиб юборади.

Шаҳар меҳнаткашларига маданий-маиший хизматни яхшилашга бундан буён ҳам катта эътибор берилаверади. Биз архитекторлар, қурувчилар билан биргаликда шаҳримизни хушбичим, чиройли, ҳамма қулайликлари бўлган уй-жойлар билан безатиш учун қўлимиздан келган ҳамма ишларни қиламиз. Ҳозир Нукусдаги жами уй-жойларнинг 65 процентдан кўпроғи бир қаватли бинолардан иборат. Келажакда пойтахтимиз, асосан тўрт-беш қаватли бинолар шаҳри бўлиб қолади. Янги-янги уй-жой массивлари бунёд этилади. Умрини яшаб бўлган эски уйлар бузилиб, ўрнига замонавий бинолар тушади.

Ҳали мен шаҳримизни обод ва кўкаламзор қилиш борасида кўп ишлар амалга оширилганлигини айтиб ўтдим. Лекин олдимизда бундан ҳам каттароқ вазифалар турибди. Шу мақсадлар учун йил сайин катта-катта маблағлар ажратилаётганлиги туфайли шаҳримиз яна ҳам обод бўлиб бориши аён. Биз уй-жойларни шу тахлитда қурамизки, токи ишчи ва мутахассислар завод-фабрикага бориш учун энг кам вақт сарфлайдиган бўлсинлар. Бундан ташқари, шаҳар ҳавосининг тоза бўлишини назарда тутиб, айрим саноат корхоналари Нукус чеккасида қурилади ёки ўша ерга кўчирилади. Ғишт ва асфальт-битум заводи шаҳар четида қурилганлиги айни муддао бўлади. Ҳозирча Нукус марказида ишлаб турган ёғ ва мотор ремонт заводлари ҳам яқин орада бошқа ерларга кўчирилади. Бош лойиҳага кўра, саноат корхоналарининг атрофида уч қатор қилиб дарахт ўтқазиш мўлжаллаб қўйилган.

Ҳар бир микрорайонда аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатадиган корхоналар ва муассасалар комплекси бўлади. Янги болалар боғчалари, мактаблар, маиший хизмат корхоналари, саноат ва озиқ-овқат магазинлари, кино-театрлар, маданият уйлари, кутубхоналар, поликлиникалар қурилиб ишга туширилади. Ҳозирнинг ўзидаёқ кўпгина микрорайонларимизда лойиҳадаги режалар амалда рўёбга чиққан.

Келажакда Нукус кўм-кўк дов-дарахтларга бурканган шаҳар бўлади. Янги-янги хиёбонлар бунёд этилади. Маданият ва истироҳат боғлари ташкил топади. 50 гектар саҳнли марказий маданият ва истироҳат боғи барпо этиш мўлжаллаб қўйилган. Қизкетган канали ёқасида спорт парки, боғ-роғлар, уй-жой даҳалари ва маҳаллалари вужудга келади. Хуллас, шаҳар теварагида 500 метр қалинликда дов-дарахтлар экилади.

Нукус — саҳро чегарасидаги шаҳар. Ана шу иқлим шароити бир қадар оғир ерда обод шаҳар гуркираб ўсаётганлиги қутлуғ замонамиз шарофатидандир. Қорақалпоқнинг она шаҳри бундан буён ҳам янада обод ва кўркам бўлиб бораверади. Партия ва ҳукуматимизнинг шаҳар қурилишига катта эътибор бераётганлиги, йил сайин шу мақсадлар учун катта-катта капитал маблағлар ажратилаётганлиги бунинг гаровидир.

С. ОТАБОЕВ.
Нукус шаҳрининг бош архитектори.

ЯГОНА ОИЛАДА

БУРЯТИЯ АССРГА ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ОРДЕНИ ТОПШИРИЛДИ

УЛАН-УДЭ, 9 февраль. (ТАСС). Бугун Совет Бурятияси Ватаннинг фахрий мукофотини қабул қилиб олди: Автоном Республика байроғидаги Ленин ордени ва Октябрь революцияси ордени ёнига Халқлар дўстлиги ордени тақиб қўйилди. Республика меҳнаткашларининг совет халқлари қардошларча дўстлиги ва ҳамкорлигини мустаҳкамлашдаги катта хизматлари, иқтисодий, социал-сиёсий ва маданий қурилишдаги муваффақиятлари учун ана шу мукофотга сазовор бўлди.

КПСС Бурятия область комитети билан республика Олий Советининг қўшма тантанали мажлисида КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси баланд руҳ билан фахрий президиумга сайланди.

Мажлисда КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари ва РСФСР Олий Совети Президиумининг Раиси М. А. Яснов табрик нутқи сўзлади. У КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, Совет ҳукумати номидан ва шахсан КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев номидан республика меҳнаткашларини юксак мукофот билан ғоят самимий қутлади.

Нотиқ Бурятия эришган муваффақиятлар тўғрисида гапириб, Совет ҳокимияти йилларида республикада саноат ишлаб чиқаришининг ҳажми 936 баравар, капитал маблағларнинг йиллик ҳажми эса 840 баравар ошганлигини таъкидлаб ўтди. Энергетика, рангли металлургия, машинасозлик, асбобсозлик, электр техника, кўмир саноати, кон-руда, ўрмон ва ёғочсозлик саноати, енгил ва озиқ-овқат саноати, бинокорлик материаллари саноати сингари тармоқлар пайдо бўлди. Бу тармоқларга қарашли корхоналарнинг маҳсулоти Совет Иттифоқидаги 80 областга, ўлка ва республикаларга ва 50 га яқин чет мамлакатларга етказиб берилмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати, 1974 йилда саноатда ва қишлоқ хўжалигида социалистик мусобақани авж олдириш тўғрисидаги қарорлар, деб давом этди нотиқ, барча совет кишиларининг диққат марказида турибди. Ғоят катта сиёсий ва сафарбарлик аҳамиятига эга бўлган бу ҳужжатлар ҳар бир ишлаб чиқариш коллективининг, шаҳар ва қишлоқдаги ҳар бир меҳнатчининг, ҳар бир совет кишисининг чуқур манфаатларига дахлдордир.

СССР халқаро сиёсат соҳасидаги муваффақиятларга, деб таъкидлади М. А. Яснов, Коммунистик партия, ленинчи Марказий Комитет, унинг Сиёсий бюроси ва шахсан ўртоқ Л. И. Брежнев ҳормай-толмай иш олиб бораётганликлари туфайли эришди. Олиб борилган жуда катта ишлар туфайли халқаро кескинликни юмшатиш ишини, халқлар хавфсизлиги ишини олға силжитишга эришилди.

М. А. Яснов Бурятия Автоном Совет Социалистик Республикасини Халқлар дўстлиги ордени билан мукофотлаш тўғрисида СССР Олий Совети Президиумининг фармонини ўқиб берди ва мажлис аҳлининг гулдурос қарсаклари остида юксак мукофотни республика байроғига тақиб қўйди.

Мажлисда сўзга чиққан нотиқлар Бурятия меҳнаткашлари бу мукофотга жавобан ўз сафларини жонажон Коммунистик партия теварагига ва унинг жанговар штаби ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги ленинча Марказий Комитети теварагига янада маҳкамроқ жипслаштиражаклари, ўзларининг бутун куч, билим ва ғайратларини коммунистик қурилишнинг улуғвор планларини амалга оширишга, мамлакатимиз халқларининг дўстлиги ва қардошлигини янада мустаҳкамлашга сарфлаяжаклари ҳақида гапирдилар.

Тантанали мажлис қатнашчилари КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советига баланд руҳ билан табрикнома қабул қилдилар.

УСТЬ-ОРДИНСКИЙ БУРЯТЛАРИ МИЛЛИЙ ОКРУГИГА ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ОРДЕНИ ТОПШИРИЛДИ

УСТЬ-ОРДИНСКИЙ, 9 февраль. (ТАСС). Бугун Усть-Ординский бурятлари миллий округига Халқлар дўстлиги ордени топширилди. Округ партия комитети билан меҳнаткашлар депутатлари округ Советининг қўшма тантанали мажлиси ана шу воқеага бағишланди.

Мажлис қатнашчилари КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги партия Марказий Комитетининг Сиёсий бюросини баланд руҳ билан фахрий президиумга сайладилар.

Иркутск область партия комитетининг биринчи секретари Н. В. Банников Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, Совет ҳукумати номидан ва шахсан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев номидан Усть-Ординский бурятлари миллий округининг меҳнаткашларини Ватаннинг юксак мукофоти билан қизғин қутлади ва КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини, беш йилликнинг тўртинчи, белгиловчи йили вазифаларини бажаришда уларга янги муваффақиятлар тилади.

У Усть-Ординский бурятлари миллий округини Халқлар дўстлиги ордени билан мукофотлаш тўғрисида СССР Олий Совети Президиумининг Фармонини ўқиб берди ва гулдурос қарсаклар остида орденни округ байроғига тақиб қўйди.

Мажлисда сўзга чиққан нотиқлар округ меҳнаткашларининг совет халқлари дўстлигини мустаҳкамлашга, мамлакатни иқтисодий ва маданий ривожлантиришга қўшган ҳиссасига юксак баҳо берганликлари учун партия ва ҳукуматга қизғин ташаккур изҳор этдилар.

Тантанали мажлис қатнашчилари КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советига баланд руҳ билан табрикнома қабул қилдилар.

КОМИ-ПЕРМЯКЛАР МИЛЛИЙ ОКРУГИГА ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ОРДЕНИ ТОПШИРИЛДИ

КУДИМКАР (Пермь области), 9 февраль. (ТАСС). Бугун Коми-пермяклар миллий округининг байроғига Халқлар дўстлиги ордени тақиб қўйилди.

Кудимкарда КПСС округ комитети билан меҳнаткашлар депутатлари округ Советининг қўшма тантанали мажлиси бўлди. Мажлис қатнашчилари КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюросини баланд руҳ билан фахрий президиумга сайладилар.

Пермь область партия комитетининг биринчи секретари Б. В. Коноплев КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети номидан ва шахсан КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев номидан Коми-пермяклар миллий округининг меҳнаткашларини Ватаннинг юксак мукофоти билан қизғин табриклаб, уларга янги катта муваффақиятлар тилади.

Б. В. Коноплев Коми-пермяклар миллий округини Халқлар дўстлиги ордени билан мукофотлаш тўғрисидаги фармонни ўқиб берди ва ҳозир бўлганларнинг гулдурос қарсаклари остида орденни округ байроғига тақиб қўйди.

Сўзга чиққан нотиқлар юксак мукофот учун КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиумига, Совет ҳукуматига, шахсан ўртоқ Л. И. Брежневга қизғин миннатдорчилик изҳор этдилар. Улар Коми-пермяклар миллий округининг меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди қарорларини бажариш ишига муносиб ҳисса қўшадилар, деб ваъда бердилар.

Тантанали мажлис қатнашчилари КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советига баланд руҳ билан табрикнома қабул қилдилар.

БУНЁДКОРЛАР

- ЎРТА ОСИЁ — МАРКАЗ ГАЗОПРОВОДИНИНГ ТЎРТИНЧИ ТАРМОҒИ.
- КОМПРЕССОР СТАНЦИЯЛАРИНИНГ ДЕБОЧАСИ.
- МЕҲНАТ БИЛАН ДОНГ ТАРАТАЁТГАНЛАР.

Аму воҳасининг кенгликларида чиндан ҳам мўъжизалар яратилмоқда. Газ дарёлари, нур булоқлари, об-ҳаёт йўллари бунёд этилмоқда, даштлар ўрнида гулшанлар яшнамоқда.

Мана, бу ердаги улкан иншоотлардан бири «Дарялик» компрессор станциясини олинг. Бу станция ўзининг қуввати ва миқёси билан бошқалардан ажралиб туради. Ҳозир бу ерда қизғин ишлар олиб борилпяти. Жаҳонда энг катта газ дарёларидан бири Ўрта Осиё — Марказ газопроводининг уч тармоғи қурилиши тугаб, ҳозир унинг тўртинчи тармоғини қуришга киришилди. «Дарялик» компрессор станцияси ана шу улкан газ магистрали тўртинчи тармоғининг дастлабки иншоотидир.

— Компрессор станциясининг қурилиши ўтган йилнинг декабрь ойида бошланган эди, — дейди монтажчилар бригадасининг бошлиғи Виктор Корчагин, — бироқ ҳозирнинг ўзидаёқ анча ишлар бажарилиб қўйилди.

Ҳа, «Дарялик» станцияси машҳур газопровод тўртинчи тармоғининг дебоча иншоотларидан бири. Лекин бундай станциялардан яна бир нечтаси бунёд этилади. Бунинг учун қанчадан-қанча моҳир қўлларнинг, шижоаткор монтажчиларнинг қалб ҳароратлари, ғайрат ва шижоатлари керак бўлади.

Шу кунларда «Бухарагазпромстрой» трестининг иккинчи қурилиш бошқармаси коллективи станция қурилишини тезроқ битказиш, уни муддатидан илгари фойдаланишга топшириш учун фидокорлик билан меҳнат қилмоқда.

Станция бунёдкорлари тўққизинчи беш йилликнинг тўртинчи белгиловчи йили топшириқларини ошириб бажаришга аҳд қилиб, Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилдилар ва ўз устларига оширилган мажбуриятлар олиб ишламоқдалар. Айни вақтда монтажчилар иншоотнинг темир равоқларини ўрнатиш ишларини ғоятда тезкорлик билан олиб бормоқдалар. Чунки, улар бу ишни шу йилнинг биринчи кварталидаёқ тугаллашга қарор қилишган. Улар апрель ойи давомида ускуналарни ўрнатиш ва уларни созлашга киришадилар.

— Станция қурилишини шу йилнинг июнь ойида тугаллаш мажбуриятини олганмиз, — дейди илғор монтажчилардан Владимир Сотников, — бу бизнинг қатъий қароримиздир.

Чиндан ҳам шундай. Станция қурувчилари ўзларининг фидокорона меҳнатлари билан ана шундай улкан марраларни эгаллашга, ҳар доим олға томон интилишга ўрганишган.

Газопроводни бутун мамлакат бунёд этмоқда. Улкан иншоотни тиклашда ишлаётган монтажчилар биргина Нукусдан ёки Қорақалпоғистоннинг бошқа шаҳарларидан келган кишилар эмас, балки улуғ диёримизнинг турли томонларидан қалб амри билан келган одамлардир.

Владимир Сотников Узоқ Шимолдан бу ерга келган. Совет Армияси сафидан бўшагач, Ўрта Осиё—Марказ газопроводи қурилишида ишлашга аҳд қилди. Икки йилдирки, у Виктор Корчагин бошчилигидаги монтажчилар бригадасида ишлаб, ҳозирги кунда коллективнинг энг илғор аъзоси бўлиб танилди. Ҳозирги кунда энг мураккаб ишларни ҳам унга ишониб топширишмоқда.

— Мен, — дейди Владимир Сотников, — коллективдаги барча дўстларимдан, айниқса бригадиримиз Виктор Корчагиндан, устозим Владимир Соломатиндан жуда миннатдорман, чунки улар ажойиб касб бўлган монтажчиликнинг жуда нозик томонларини ҳам менга чидам ва қунт билан ўргатишди.

Бригадага уюшган йигитларнинг ўзаро дўстлиги, аҳиллиги, абжирлигига бутун қурилиш бошқармаси коллективи ҳавас қилади. Виктор Корчагин бригадасининг намунаси йиғилишларда ҳам, «Молния»ларда ҳам, деворий газеталарда ҳам қайд қилинмоқда. Бригадага коммунистик меҳнат коллективи деган шарафли ном берилган. Меҳнатда, яшашда чинакам ўрнак кўрсатаётган бу коллектив бундай мукофотга чиндан ҳам муносибдир. Айниқса бригада раҳбари Виктор Корчагиннинг бошқаларга кўрсатаётган ибрати, коллективни жипслаштиришдаги тажрибасига ҳамма ҳавас қилмоқда. Унинг фақат шу ҳислати эмас, ҳатто унинг меҳнат биографияси ҳам ҳавас қилса арзийдиган шонли воқеаларга бой.

Виктор Корчагин ҳам газопровод қурилишига бундан бир неча йил аввал комсомол йўлланмаси билан келган эди. У ҳамон ана шу улкан иншоотни барпо этишда ишлаб келмоқда. Газопроводнинг иккинчи ва учинчи тармоқларини барпо этишда иштирок этди, не-не машаққатларга бардош берди, матонат кўрсатди, ўз меҳнати билан номини шарафлади. Шу ерда партия сафига кирди, обрў-эътибор топди. Эндиликда у катта ва донгдор бригаданинг етакчиси сифатида катта иншоотнинг мураккаб участкасида мардонавор меҳнат қилмоқда.

Компрессор станциясида ишлаётган кўпчилик бинокорларнинг, бетончиларнинг, пайвандчиларнинг, монтажчиларнинг, дурадгор усталарнинг таржимаи ҳоллари бир-бирига жуда ўхшаб кетади. Уларнинг ҳаммасида ҳам ўзига хос шонли саҳифалар, киши қалбини тўлқинлантирувчи турли-туман романтика бор. Бу мардона қалбларнинг жуда-жуда чуқур жойларида эл-юртга хизмат қилиш, улуғ диёр шуҳратини янада ошириш, мамлакат бойлигини тағин ҳам кўпайтириш учун бўлган кучли иштиёқ ва улуғ ният туғён уриб турибди.

...Тез орада «Дарялик» компрессор станциясининг ва шунга ўхшаш станцияларнинг кучли турбоагрегатлари Ўрта Осиё «зангори олови»нинг янгидан-янги алангаларини она юртимизнинг узоқ-узоқ жойларига йўллашга киришади. Шунда қорақалпоғистонлик азаматлар қаторида Виктор Корчагин ва унинг девкор йигитлари ҳам ўз меҳнатлари туфайли яралган ишлардан, ўз фидокорликлари самарасидан хушнуд бўлишлари турган гап.

Я. ТУХТАЕВ.

ҚИШ — МЕҲНАТ ФАСЛИ

ДЕҲҚОНЛАР ЎҚИЯПТИ

РЕПОРТАЖ

Исаак Ньютон инсон билими ҳақида гапириб, шундай деган эди: «Биз ҳаммамиз фанда — қирғоқдан туриб сувга тош отаётган болаларга ўхшаймиз, ваҳолонки кўз ўнгимизда буюк сирлар океани ястаниб ётибди». Бу сўзлар нафақат илм аҳиллари учун, балки деҳқонлар ва чорвадорлар, боғбонлар ва соҳибкорлар учун ҳам тааллуқли бўлиб қолди.

Ҳозирги замон агротехника фани, химия мўъжизалари, техника янгиликлари, илғор тажрибалардан бехабар деҳқон кўзлаган мақсадига эриша олмайди. КПСС XXIV съезди, партия Марказий Комитетининг декабрь (1973) Пленуми қарорлари деҳқонларнинг донишмандлиги; билимли, ташкилотчи ва ташаббускор бўлишга, шу тариқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл-кўл ҳосил етиштиришга даъват этди. Беш йилликнинг белгиловчи йили — 1974 йилда ички имкониятлар, резервлардан, меҳнат ресурсларидан самарали фойдаланишга чақирди. КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатида таъкидлаб ўтилганидек, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини комплекс механизациялаш, минерал ўғитлардан, ердан, сувдан самарали фойдаланиш — бош вазифа бўлиб қолди.

Шу муносабат билан биз Бухоро область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бўлим мудири И. Худойқуловдан деҳқонларни ўқитиш, малакаси, билимини такомиллаштириш юзасидан қилинаётган ишлар тўғрисида сўзлаб беришни илтимос қилдик.

— Унумдор далалар қиш уйқусида. Чуқур шудгорланган майдонлар мўл ҳосилга куч йиғяпти, — дейди у, — лекин халқимизда, «қиш — бекорчилик эмас», деган ҳикматли гап бор. Ерларга яхоб бериш, шўр ювиш ҳамда маҳаллий ўғит жамғариш қизғин олиб бориляпти. Ремонт устахоналарида қишлоқ хўжалик машиналари, сеялкалар, чизеллар кўкламги экишга тайёрлаб қўйилмоқда. Колхоз, совхозларнинг дарсхоналарида эса деҳқонлар ўқиши давом этмоқда. Салкам икки минг бригадир, участка агрономи, ғаллачилик бригадаси раҳбарлари, химизатор ва механизаторлар, мироблар ҳамда идора ходимлари агротехника курсларида таълим оляпти. Улар қандай йўллар билан қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил кўтариш хусусида баҳс юритмоқдалар. Ғиждувон районидаги «Коммунизм», «Гулистон», Энгельс номли, Ромитан районидаги «Октябрь 50 йиллиги», «Ромитан», Свердлов районидаги Охунбобоев номли хўжаликларда бу иш айниқса намунали йўлга қўйилган...

Ғиждувон районидаги «Коммунизм» колхозида бўлдик. Бу ерда ғаллачилик ва пахтачилик бригадаси бошлиқлари, участка агрономлари, химизаторлар, экономистлар, идора ходимлари — хуллас, ҳамма-ҳамма ўқияпти. Минбарда колхоз бош экономисти Яҳё Расулов. У хўжалик деҳқонлари эришган ютуқлари, ҳосил таннархини камайтириш, даромадни кўпайтириш соҳасида қилган ишлари ҳақида тўлқинланиб гапирди. Шундай бир мисол келтирди. Ўтган хўжалик йилида Мухтор Орипов бошлиқ бригада ерларни кафтдек қилиб текислади. Шўр ювиш ва яхоб беришни сифатли ўтказди. Натижада 90 гектар майдонда кўчат бут бўлди. Гектаридан 41,5 центнердан ҳосил олинди. Халқ хўжалик плани 116 процент адо этилди. 154 минг сўм ўрнига 182 минг сўм даромад қилинди.

Бир хил шароитга эга бўлган қўшни Ҳайдар Рўзиев бошлиқ бригадада кўрсаткичлар бутунлай ўзгача. Мазкур бригада деҳқонлари Мухтор Орипов бригадаси билан мусобақалашиб ишлади. 113 гектар ерга чигит экди. Аммо ерлар яхши текисланмагани, озиқлантириш, суғоришда агротехника қоидалари бузилгани оқибатида ҳосилдорлик 23,7 центнердан ошмади. Пландаги 170 минг сўм ўрнига 132 минг сўм даромад қилинди. Нотиқ ҳар икки бригада ўртасидаги тафовутни солиштириб берди.

Колхоз экономисти сўзини тугатгач, тингловчилар ўртасида ошкора фикр олишув бошланди. Эришилган ютуқлар билан бирга ўтган хўжалик йилида йўл қўйилган камчиликлар таҳлил қилинди. Колхоз гидротехниги Латиф Зарипов экономистнинг фикрини тўлдирди. У кўпроқ тупроқ унумдорлигини оширишда сувдан фойдаланишнинг аҳамияти хусусида гапирди.

— Хўжалигимиздаги 1865 гектар ернинг 1000 гектарида шўр ювиш иши сидқидилдан ўтказилиши керак. Буни яхши биламиз. Бироқ, айрим бригадалар [illegible] хатога йўл қўйдилар. Масалан, ўтган йили Истам Жўраев бригадаси 80 гектар майдонда [illegible] шўр ювишни [illegible] ўтказди. Ваҳолонки, 43 гектар ер ўта шўрланган эди. Буни бригада ҳам, колхозчилар ҳам яхши билардилар. [illegible] Бригада [illegible] 43 гектар ернинг гектарига 15 центнердан, қолган майдонлардан эса 30 центнерга етар-етмас ҳосил кўтарди. Шундай қилиб, ҳосилдорлик ўртача 25 центнерга тўғри келди.

Тингловчилар деҳқончилик маданиятини оширишда [illegible]

[illegible] хизмат кўрсатиш ишлари яхшиланди.

Колхоз деҳқонлари беш йилликнинг ўтган уч йилида 15600 тонна [illegible] Чорвачиликдаги [illegible] Республикамиз хизмат кўрсатган чорвадори Ҳамид Норпўлатов бошқараётган [illegible] 4 миллион сўм фойда берди. Чорвачиликдаги асосий ишлар механизациялаштирилди. Буларнинг ҳаммаси деҳқонларнинг билимдонлиги, донишмандлиги ортиб бораётганлигининг натижасидир. Юксак агротехника фани, илғор тажриба ютуқлари бир-бирига боғлаб олиб борилаётганлигининг оқибатидир.

Машғулот давомида звено бошлиғи Рамазон Ражабов, бош механик Саид Отаев, сувчилардан Ҳожи Эшбоев, Жума Усмоновлар ўз тажрибалари ҳақида гапириб бердилар.

— Салкам [illegible] йилдан бери звено бошлиғиман, — дейди Р. Ражабов, — 40 гектар ерим бор. [illegible]

[illegible] Деҳқонлар ўзаро тажриба алмашиш [illegible] қолмайди. Балки, бу ерда партия, совет ходимлари, олимларнинг лекцияларини ҳам тинглашади. Яқинда Ғиждувон район партия комитетининг биринчи секретари, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати Д. Қурбонов, СоюзНИХИ область тажриба станцияси директори, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати С. Муслимов, район қишлоқ хўжалиги бошқармаси [illegible] бўлими мудири, иқтисод фанлари кандидати А. Қобилов ўртоқлар агротехника мактаби тингловчиларига турли лекциялар ўқидилар. Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг юбилейи шарафига олинган социалистик мажбуриятларни шараф билан бажариш йўллари хусусида кенг фикр алмашилди. Райондаги «Гулистон», Энгельс номли, С. Айний номли колхозларда [illegible]

Машғулотлар давомида [illegible] пахта, дон, сабзавот экинларидан юқори ҳосил кўтариш тадбирлари [illegible]

А. НАБИХЎЖАЕВ,
Т. НАЗИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

БИЗНИНГ СУҲБАТ

ҲАРАКАТДАГИ БРИГАДАЛАР

ЧОРВАДОРЛАР ХИЗМАТИДА

Эл соғлиғи — юрт бойлиги, деб бежиз айтилмаган. Бунга амал қилган республикамиз медицина ходимлари аҳолига намунали хизмат кўрсатиш, кишиларнинг сиҳат-саломатлигини муҳофаза қилиш йўлида фидокорона меҳнат қиляптилар. Айниқса, қишли-қировли кунларда олис яйловларда жасорат кўрсатаётган чорвадорлар ва уларнинг оила аъзолари саломатлигини сақлаш шифокорларнинг диққат марказида турибди. Мухбиримиз Ўзбекистон ССР соғлиқни сақлаш министрининг биринчи ўринбосари Қ. ТЎЛАГАНОВдан юртимиз мўлкўлчилигига катта ҳисса қўшаётган чорвадорларга қандай медицина хизмати кўрсатилаётганлиги ҳақида гапириб беришни илтимос қилди:

— Ҳар йилдагидек бу йил ҳам республикамиз саломатлик посбонлари қиш пайтида чорвадорларга намунали медицина хизмати кўрсатиш ишларини яхши йўлга қўйиш, эл-юрт соғлиғини сақлашга катта эътибор бермоқдалар. Шу йил 14 январда министрлигимизда илмий-тадқиқот институтлари директорлари, республика соғлиқни сақлаш муассасалари бош врачларининг йиғилиши бўлиб, унда республика чорва яйловларидаги чорвадорлар ва уларнинг оила аъзоларига даволаш-профилактика ёрдамини янада яхшилаш тадбирлари тўғрисидаги масала муҳокама қилинди. Йиғилишда чорвадорларга медицина хизмати кўрсатишни яхшилаш мақсадида қўшимча тадбирлар ишлаб чиқилди. Қорақалпоғистон АССР Соғлиқни сақлаш министрлиги, барча область соғлиқни сақлаш бўлимлари чорвадорларга намунали медицина хизмати кўрсатиш мақсадида муассасалардан мутахассислар ва транспорт воситалари ажратишлари лозим. Профилактика кўриклари ва эмлаш ишлари ўтказишни, ҳомиладор аёлларни туғруқхоналарга зудлик билан ётқизишни, даволаш муассасаларидаги беморларнинг овқат сифатини яхшилашни, санитария-эпидемиология муассасалари мунтазам равишда аҳоли пунктларига, сут-товар фермалари, отарларга рейдлар ўтказишни йўлга қўйишлари лозимлиги уқтириб ўтилди.

Булардан ташқари Ўзбекистон дорихоналар бош бошқармасига, «Узмедтехника»га чорвачилик зоналаридаги дорихоналарни зарур дори-дармонлар билан, санитария ва гигиена буюмлари билан таъминлаш, автомобилларда савдони кенг жорий этишни йўлга қўйиш вазифалари топширилди.

Министрликнинг даволаш профилактика бошқармаси, болалар ва оналарга даволаш профилактика ёрдами бошқармаси, санитария-эпидемиология бош бошқармаси чорвадорларга медицина хизмати кўрсатиш, даволаш тадбирлари комплексининг бажарилиши устидан назорат олиб бормоқдалар. Министрликнинг кадрлар бошқармаси республиканинг барча чорвачилик районларини кадрлар билан таъминлашга, бу ерлардаги ўрта медицина ходимлари ва врачларнинг малакасини оширишга катта эътибор бермоқда.

Республика соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосари П. И. Чиченин раҳбарлигида тузилган штаб шу кунларда катта ишлар олиб боряпти. Яқинда министрлигимиз коллегиясида республика чорвадор областлари ва районлари соғлиқни сақлаш бўлимлари мудирларининг ҳисоботи эшитилди. Министрлик коллегиясида жойлардаги аҳвол кўриб чиқилиб, чорвадор районларга масъул ходимлар бириктирилди.

Ҳозирги вақтда республикамизда чорвачилик билан 22 та район, 13 та массив, 390 та хўжалик, 956 та отар шуғулланмоқда. Чорвадорлар ва уларнинг оила аъзоларига 22 та район марказий касалхонаси, 10 та ихтисослаштирилган диспансер, 53 та қишлоқ участка шифохонаси, 17 та қишлоқ соғлиқни сақлаш участкаси ва пункти, 434 та фельдшер-акушерлик пункти кунгилдагидек хизмат кўрсатяпти. Уларда 322 врач, 1187 ўрта медицина ходими самарали ишлаб турибди.

Чорвадорларимиз ва уларнинг оила аъзоларига медицина консультацияси уюштириш ва тез ёрдам кўрсатиш учун республика даволаш-профилактика муассасалари, Тошкент шаҳридаги илмий-тадқиқот институтларидан турли мутахассисликларга эга бўлган врач, ассистент, медицина фанлари кандидатлари жалб этилди. Шунингдек, область ва район медицина муассасалари врачларидан ташкил топган 879 бригада яйловларга жўнаб кетди. Ҳозирги кунда чорвадор районларда 22 та дорихона ва 552 та дорихона пунктлари аҳолини керакли дори-дармонлар билан таъминламоқда. 1106 та универсал дорихоналар бевосита қишлов жойларига кўчирилди.

Министрлигимиз жойлардаги аҳвол билан танишиб чиқиб, қўшимча 35 та автомашина, 138 та мотоцикл ажратишга қарор қилди. Бундан ташқари кўчма амбулаториялар ажратилди. Жойларда консультация ёрдами кўрсатаётган доимий ҳаракатдаги бригадалар учун қўшимча штатлар ажратилди. Шунингдек, флюрографик қурилмалар сони кўпайтирилди. Тоғ шароитида медицина пунктлари ташкил этиш учун махсус чодирлар тикилди.

Кўрилаётган бу тадбирлар жасорат кўрсатиб меҳнат қилаётган чорвадорларимиз сиҳат-саломатлигини сақлашга, уларнинг баракали ишлашларига имкон беради. Ҳозирги кунда бизнинг бутун диққат-эътиборимиз ана шу муҳим масалага қаратилган.

ЭРОН ПАРЛАМЕНТ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ СССРДА БЎЛИШИ

СССР Олий Советининг таклифига биноан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Эрон парламенти делегацияси 9 февралда В. И. Ленин Мавзолейини зиёрат қилиб гулчамбар қўйди. Гулчамбар лентасига: «Эрон парламент делегациясидан улуғ Ленинга» сўзлари ёзилган. Меҳмонлар Совет давлати асосчисининг хотирасини бир дақиқа сукут сақлаб ҳурмат билан ёд этдилар.

Сенат раиси Жаъфар Шариф Имомий бошчилик қилаётган Эрон парламент делегациясининг аъзолари Номаълум солдат қабрига ҳам гулчамбар қўйдилар.

Гулчамбарларни қўйиш чоғида СССР Олий Совети Миллатлар Советининг Раиси Ё. С. Насриддинова, СССР Олий Советининг депутати Ҳ. Зоидов, шунингдек Эроннинг Совет Иттифоқидаги элчиси Муҳаммад Ризо Амир Таймур ҳозир бўлдилар.

* * *

Эрон парламентининг аъзолари шу куни Москва теплица комбинатига бориб, унинг хўжалиги билан танишдилар. (ТАСС).

АҚШ. Мамлакат жамоатчилиги Мадрид трибунали томонидан Марселино Камачо бошлиқ испан касаба союз ҳаракати раҳбарларига чиқарилган шафқатсиз ҳукмга кескин норозилик билдирмоқда. Лос-Анжелесда тузилган маҳбусларни ҳимоя қилиш комитети ташаббуси билан Испания ваколатхонаси қуршаб олинди. Суратда: ваколатхонани қуршаб олган намойишчилар испан касаба союз раҳбарларининг дарҳол озод этилишини талаб қилмоқдалар. ТАСС фотохроникаси.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

МАҚСАДЛАР БИРЛИГИ

КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг Кубага қилган визитининг самарали якунлари чет эл матбуотида ҳали ҳам етакчи ташқи сиёсат мавзуларининг бири бўлиб турибди.

Гаванадаги «Боэмиа» журнали КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг Кубага қилган расмий дўстона визити қандай вазиятда ўтганлигини тавсифлаб, Л. И. Брежнев Озодлик оролида тантанали кутиб олинганлиги Куба халқининг қардош Совет Иттифоқига бўлган меҳр-муҳаббат, ҳурмат ҳисларини ва қувончини яққол намойиш қилди, деб ёзади. Юксак доирада олиб борилган Совет — Куба музокаралари икки томонлама муносабат масалаларида ҳам, шунингдек ҳозирги замоннинг барча энг асосий халқаро проблемаларида ҳам ҳар иккала партия ва мамлакатнинг қарашларида ва позицияларида тўла бирлик мавжудлигини яна бир марта очиқ кўрсатди, деб ёзади «Верде Оливо» журнали.

Социалистик давлатларнинг газеталари якдиллик билан шуни таъкидламоқдаларки, Л. И. Брежневнинг Кубага қилган визити КПСС XXIV съезди маъқуллаган Тинчлик программасини рўёбга чиқаришга, социалистик ҳамдўстликдаги барча мамлакатларнинг муштарак ташқи сиёсат йўлини амалга оширишга қўшилган муҳим ҳисса бўлди.

Бу визит бутун дунёда халқаро кескинликни юмшатиш ишини мустаҳкамлади, бинобарин, ер юзидаги барча кишиларнинг манфаатларига мос бўлиб тушди, шунинг учун ҳам бу визитнинг аҳамияти икки томонлама Совет — Куба муносабатлари доирасидан анча кенг доирани ўз ичига олади, деб ёзади Польшадаги «Глос працы» газетаси.

Чехословакиядаги «Руде право» газетаси шу нарсага алоҳида эътибор бермоқдаки, «катта социалистик мамлакатлар билан кичик социалистик мамлакатлар ўртасида зиддиятлар» бор деб буржуа пропагандаси ўйлаб чиқарган ёлғон уйдирмаларни Совет раҳбарининг Кубага қилган визити натижалари бутунлай пучга чиқарди. Газета катта ва кичик социалистик мамлакатлар ўртасидаги муносабатлар ижтимоий тузумнинг муштараклигига, революцион вазифаларнинг бирлигига, пролетар интернационализми принципларига асосланганлигини таъкидлаб, бундай зиддиятлар капитализм дунёсига қадимдан хос зиддиятлар бўлиб келганлигини уқтириб ўтди.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг Кубага қилган визити, деди Колумбия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Хильберто Виейра, Латин Америкасидаги барча халқлар учун жуда катта аҳамиятга эга. Гаванада имзоланган Совет — Куба Декларацияси, деди Хильберто Виейра, Латин Америкаси мамлакатларининг ички ишларига империалистларнинг аралашувига қарши курашаётган шу қитъадаги барча халқларнинг ҳис-туйғуларини ва манфаатларини ифодалади. (ТАСС).

ХАЛҚАРО ШАРҲЛАР

ВАШИНГТОН КЕНГАШИ АРАФАСИДА

Вашингтонда нефть истеъмол қилувчи 13 капиталистик мамлакатнинг кенгаши очилди. Бу кенгашда АҚШ, «умумий бозор» мамлакатлари, Япония, Канада ва Норвегия қатнашмоқда. Бутун капитализм дунёсини қамраб олган энергетика танқислиги кенгашнинг чақирилишига сабаб бўлди. Араб мамлакатлари Исроилнинг босқинчилик сиёсатини қўллаб-қувватлаётган давлатларга нефть бермай қўйганлиги сабабли бундай танқислик кейинги ойларда кескин тус олди.

Қўшма Штатлар Вашингтон кенгашини чақириш ташаббускоридир. АҚШ нефть қазиб чиқарувчи мамлакатларга тазйиқ кўрсатиш учун ривож топган капиталистик мамлакатларнинг бирлик фронтини ўз раҳбарлигида ташкил этишга интилмоқда. Айни вақтда АҚШ ўз шерикларининг нефть қазиб чиқарувчи мамлакатлар билан икки томонлама битим тузишига йўл қўймаслик учун ўринмоқда.

Аммо, сиёсий кузатувчиларнинг фикрича, Вашингтоннинг ана шу мақсадларини рўёбга чиқариши амри маҳолдир. Бунинг боиси шуки, Парижда чиқадиган «Насьон» газетаси жуда тўғри таъкидлаб ўтганидек, АҚШнинг манфаатлари «ўз иттифоқчиларининг манфаатлари билан бир хил эмас». Биринчидан, Қўшма Штатлар Ғарбий Европа ва Японияга нисбатан нефтни импорт қилишга у қадар мухтож эмас. Иккинчидан, ғарбнинг нефть бозорида ҳукмронлик қилаётган Америка монополиялари нефть қазиб чиқарувчилар (араб мамлакатлари ва бошқа мамлакатлар) ҳисобига, шунингдек Европадаги ва Япониядаги истеъмолчилар ҳисобига жуда кўп фойда олмоқдалар.

Шу сабабли Ғарбий Европа ва Япония нефть масаласида Вашингтон билан бир хил сиёсатни ўтказишдан манфаатдор эмас. «Умумий бозор»да аъзо бўлган тўққиз мамлакат ташқи ишлар министрларининг яқинда Брюсселда ўтказилган кенгаши буни жуда яққол кўрсатиб берди. Энергетика сиёсатига доир масалаларда «умумий бозор» мамлакатлари ўртасида ихтилофлар бўлса ҳам, улар Вашингтон кенгашида амал қилишлари лозим бўлган «бош йўл» тўғрисида келишиб олдилар. АҚШ Вашингтон кенгашини энергетика проблемалари билан шуғулланувчи доимий органга айлантирмоқчи бўлади. Лекин ана шу мамлакатлар қарам бўлиб қолишни истамай, бунга қарши чиқмоқдалар. «Умумий бозор» мамлакатларининг ташқи ишлар министрлари нефть истеъмол қилувчи мамлакатларнинг ҳам, нефть қазиб чиқарувчи мамлакатларнинг ҳам иштироки билан жаҳон конференциясини ўтказишни ёқлаб чиқдилар.

ОСИЁ МАМЛАКАТЛАРИ ТАШВИШГА ТУШИБ ҚОЛДИ

Вьетнам соҳилига яқин турган Парасель оролларида Хитой қўшинлари билан Сайгон қўшинлари ўртасида яқинда бўлиб ўтган жанг Осиё мамлакатларининг пойтахтларини ташвишга солиб қўйди. Хитой ҳукумати рўй берадиган низоларни музокаралар олиб бориб, тинч йўл билан бартараф этиш учун ҳаракат қилиш ўрнига ўз ташқи сиёсатида қуролли кучлардан бир неча бор фойдаланганлиги Осиё мамлакатлари пойтахтларида кўп кишининг эътиборини ўзига жалб этди. Масалан, Ҳиндистонда чиқадиган «Индиан экспресс» газетаси Шарқий-Жанубий Осиё мамлакатларининг дипломатлари Пекиннинг Жанубий Хитой денгизидаги бўм-бўш ороллар атрофида қилаётган ҳарбий хуружларидан ғоят ташвишланмоқдалар, деб ёзади. Уларнинг фикрича, деб таъкидлайди газета, Пекин раҳбарлари ўз қуролли кучлари қудратининг устунлигига таяниб, шу райондаги бошқа давлатлар билан низоли масалаларни ҳал этишда куч ишлатажагини намойиш қилди.

Шу муносабат билан Осиё мамлакатларининг матбуоти Жанубий Хитой денгизидаги Спратли оролларининг тақдири тўғрисида кўп ёзмоқда. Хитой Халқ Республикаси, Сайгон маъмурияти ва Филиппин шу оролларни даъво қилмоқдалар. Шарқий Хитой денгизидаги қоя тошларнинг кичик бир группасидан иборат Сэнкаку ороллари тўғрисида Хитой билан Япония ўртасида ҳам низо пайдо бўлди.

Шарҳчиларнинг кўпчилиги Парасель оролларида нефть ва газ конлари кўп бўлганлиги сабабли, Пекин ана шу районни ўз назоратига олиш учун интилмоқда, деб ҳисобламоқда.

Индонезияда чиқадиган «Синар харапан» газетаси Пекиннинг ҳаракатларини таърифлаб Парасель ороллари яқинида бўлган тўқнашув «Хитойнинг ер куррасининг ана шу қисмида келажакда қўлланадиган методлари ва ҳатти-ҳаракати нимадан иборат бўлажагини Осиё мамлакатларига яққол кўрсатиб бермоқда» деб уқтириб ўтади.

В. СЕРОВ,
С. ФРОЛКИН.
(ТАСС).

Кунда устида топишганлар.
С. Емгирчиев чизган расм.

ХИТОЙДА ҲОКИМИЯТ УЧУН КУРАШ КУЧАЙМОҚДА

СИНГАПУР, (ТАСС). Пекиндан олинаётган хабарларга қараганда, Хитой раҳбарлари орасида бирбири билан курашаётган гуруҳларнинг амал талашиш жанжали тобора зўрайиб бормоқда. Маҳаллий кузатувчиларнинг уқтиришларига қараганда, кейинги вақтда Хитой пропагандасида эълон қилинган «бузмай туриб яна бунёд этиб бўлмайди» деган шиор ва «конфуцийчиликка қарши муросасиз кураш олиб бориш» тўғрисидаги даъватлар Хитойда ҳокимият учун янги олишув бошланганлигини билдиради.

«Жэньминь жибао» газетаси яқинда эълон қилган бош мақоласида Мао Цзе-дун ҳозир Хитойда «конфуцийни танқид қилиш» ниқоби остида олиб борилаётган кенг миқёсдаги сиёсий курашни «шахсан ўзи авж олдирганлиги ва унга раҳбарлик қилаётганлиги»ни таъкидлади. Бу кампания, деб қайд қилади газета, «шиддатли синфий курашдан иборатдир», шу сабабли барча кадр ходимлар ва зиёлилар «бу курашда актив иштирок этишлари ва ўзларининг дунёқарашларини қунт билан ўзгартиришлари лозим». Биз, деб ёзади «Жэньминь жибао» газетаси, «оқимга қарши дадил боришимиз, бўронга қарши дадил боришимиз» керак.

Шу муносабат билан чет эл матбуоти Хитойда неча ўн минг киши иштирокида ўтказилаётган митингларга, шаҳарларнинг кўчаларида «дацзибао»лар пайдо бўлаётганлигига ва «шаҳар лашкарлари» фаолияти активлаштирилаётганлигига эътиборни жалб қилмоқда. Пекиндаги газеталар «синфий душман» деб аталган нимжон душманни мажақлаб ташлаётган катта муштум тасвирланган «дацзибао»нинг фото суратини эълон қилдилар. Чет эл матбуотининг сиёсий обзорчилари «раис Мао» маданий революциянинг «иккинчи раундини бошлаш тўғрисида кўрсатма берди» деган хулосани чиқармоқдалар ва «маданий революция»нинг янги босқичида «хунвейбинлар» ўрнига «шаҳар лашкарлари»га муҳим роль берилади, деб таъкидламоқдалар. Франциядаги «Монд» газетасининг фикрича, ҳозир Хитойда идеологик «халқ уруши» бошланай деб турибди, бу уруш қандай натижага олиб бориши маълум эмас.

«Франкфуртер альгемайне» газетаси ХХРдаги ҳозирги ички сиёсий аҳвол тўғрисидаги мақоласида бундай деб ёзди: «Мао Цзе-дун ички сиёсий низоларда, ҳамма даражаларда тозалаш ўтказишнинг янги тўлқинини бошлашга даъват қилмоқда».

Бутун мамлакатда оммавий равишда ўтказилаётган бу кампания биринчи «маданий революция»га жуда ўхшаб кетмоқда. Бу кампания давомида Линь Бяо ва «конфуцийча фикрловчи реакционерлар» айни бир нарса деб кўрсатилиб, улар «давлатнинг душманлари» деб аталмоқда ва нишонга олинмоқда. «Ҳар бир хитойнинг Линь Бяога ва конфуцийга муносабати тўғрисидаги эътирофи сиёсий содиқликнинг олий мезони даражасига кўтарилган, номидан ва лавозимидан қатъий назар ҳар бир киши шу синовдан ўтиши жуда зарур», — деб ёзади газета.

Афтидан, янги курашни бошлаш учун замин ҳозирлаб қўйилди, деб таъкидлайди ҳафталик «Экономист» газетаси. «Шаҳар лашкарлари» «хунвэйбинлар»нинг потенциал ворислари сифатида вужудга келтирилди. Лашкарлар ва солдатлар Шанхайда митинглар ўтказиб, марш қилиб юрибдилар, «дацзибао»лар ёрдамида гўё мавжуд бўлган авторитар раҳбарларни танқид қилиш кампаниясини ўтказмоқдалар.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йил

РЕСПУБЛИКАМИЗ ШАҲАРЛАРИ

АНДИЖОН

Энг қадимий шаҳарлардан ҳисобланади. У бир вақтлар Фарғонанинг пойтахти бўлган. «Буюк ипак йўли» ҳам Андижондан ўтган. Бу йўл шаҳарни узоқ мамлакатлар билан боғлаган.

Утмишда ҳам ажойиб шоир ва илм аҳлларини етиштирган Андижон Совет даврида бекиёс гуллаб яшнади, шон-шуҳратга бурканди. Чинакам, ёрқин талантлар маконига айланди. Янги дунё кишиси, янги аҳлоқ кишиси камол топди. Ҳозир шаҳарда 200 минг аҳоли яшайди.

Шаҳар қиёфаси янада гўзаллашди, туб ўзгаришлар рўй берди. Андижон темир йўл ва автомобиль транспортининг муҳим маркази бўлиб қолди. Шаҳарни Тошкент, Фрунзе, Ўш, Жалолобод, Қўқонқишлоқ, Учқўрғон билан темир йўл боғлайди. Ўзбекистонни Қирғизистон ва Тожикистон билан боғлайдиган магистраль автомобиль йўллари бор.

Андижондан Москва, Ленинград, Тошкент, Самарқанд, Свердловск, Душанба, Минерал сувлар, Симферополь ва бошқа шаҳарларга самолётлар мунтазам қатнаб туради.

Андижон — саноат ўлкаси. Шаҳар саноати янги тараққиёт босқичига кўтарилди. Бу ерда саноатнинг машинасозлик, металл ишлаш, пўлат қуйиш каби муҳим тармоқлари вужудга келди. Андижон машинасозлик заводи ўзининг дизеллари, насослари ва универсал юклагичлари билан дунёга машҳур. Корхона маҳсулоти ҳақида ташқи савдо бирлашмаси мана бундай ёзади: «Дизель 1-62» ташқи бозорда жуда юқори баҳо олди. Миср, Туркия, Бирма, Эрон ва бошқа мамлакатларнинг чет эл фирмаларида унга талаб катта». Бу завод 32 мамлакатга маҳсулот чиқаради.

Андижон ирригация машинасозлиги заводи Ўзбекистон экономикасини мустаҳкамлашда катта роль ўйнайди. Завод асосан ер текислайдиган машиналар — бульдозерлар, скреперлар, ирригация машиналари — ариқ қазигичлар, насослар ишлаб чиқаради. Бу машиналар 16 мамлакатга экспорт қилинади. Умуман, Андижон тамғаси босилган маҳсулот 40 та мамлакатга юборилаётир.

Шаҳар саноатчилари ўн йилдан бери Болгария Халқ Республикасининг Ямбол округи билан дўстона алоқа боғлаб келадилар. Андижон машинасозлик заводида Ямбол «Сила» заводи вакиллари мунтазам бўлиб туришади. Андижонликлар ҳам «Сила» заводига бориб тажриба алмашиб келишди. Андижон консерва заводи билан Ямбол — мева-сабзавот комбинати —«Ягона» ўртасида ҳам яхши алоқа ўрнатилган.

Шаҳарда алоқа воситалари ҳам ривожланди. Андижон билан Москва, Ленинград, Олмаота, Фрунзе ва бошқа катта шаҳарлар ўртасида мунтазам почта, телеграф алоқалари ўрнатилган. Шаҳарда радиоузеллар тармоғи 10 марта кўпайди. Беш қаватли алоқа уйи қад кўтара бошлади. Бунда 10 минг хонали телефон станцияси жойлашади.

Андижонлик телетомошабинлар Москва, Тошкентдан кўрсатиладиган кўнгилочар эшиттиришларни кўрадилар. Андижон телемаркази Тошкентдан берилаётган эшиттиришларни, қардош Қирғизистоннинг Ўш области ва бошқа шаҳарларга олиб кўрсатади.

Андижон Ўзбекистонда биринчи бўлиб газ билан таъминланган шаҳардир. Бу ерга Бухоро гази келди. «Зангори олов»дан кўпгина хонадон баҳраманд бўлди.

Ўтмишда ҳамманинг уйида қора чироқ ёнарди. Эндиликда Андижон шаҳри қудратли энергетика базасига эга. Шаҳарда Ильич нури кирмаган хонадон қолмади. Илгари шаҳар аҳолисининг жуда оз қисми саводли эди. Андижонда рус тузем мактаби ва шаҳар билим юртида 92 киши, қолган майда ва шахсий мактабларда 469 бола ўқиган.

Ҳозир Андижон республиканинг фан, маданият ўчоқларидан бирига айланди. Деярли барча мактаблар ялпи ўрта таълимга ўтган. Шаҳарда 48 та мактаб бўлиб, уларда 43 минг 727 ўқувчи таълим олади. 2108 ўқитувчи ёшларга фан асосларини ўргатади. Уларнинг 1732 таси олий маълумотга эга. Андижон педагогика институти қучоғида 1203 студент, медицина институтида 25 миллатнинг 3250 фарзанди ўқийди. Шаҳарда 9 та ҳунар-техника билим юрти бор. Унда 4131 ўқувчи таълим олади. Бундан ташқари шаҳарда 6 та ҳар хил техникум ишлаб турибди.

Шаҳарда 17 та кинотеатр, клуб, 2 та театр, 4 та маданият ва истироҳат парки, 16 та кутубхона мавжуд. Аҳолига маиший хизмат кўрсатишнинг янги-янги формалари пайдо бўлди. Ҳар хил ательелар, устахона, павильон, киракорга бериш пунктлари очилди. 1440 ўринли 17 та касалхона, даволаш муассасалари, иккита туруқхона, 5 та дорихона бор. 467 врач, 1280 та ўрта медицина ходими халқ саломатлигини қўриқлаб турибди. Улар орасида 46 медицина фанлари кандидати, 241 биринчи категорияли врач бор. Ажойиб хирурглар, терапевтлар, трамотологлар ўсиб етишди. Медиклардан 10 кишига «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач» унвони берилди.

Шаҳарда болалар боғча ва яслилари сони кўпайиб 70 тага етди. Уларда меҳнаткашларнинг 9442 ўғил-қизи тарбияланмоқда.

Шаҳар шундай тез ўсяптики, янгиликларни санаб адо қилиб бўлмайди. Кейинги 10 йил ичида Андижон шаҳрида тўртта микрорайон: Ойшахоним, Узумзор, Мирпўстин ва Ҳартум уй-жой массивлари қад кўтарди, шаҳар ўсиши билан аҳоли ҳам кўпайиб бормоқда. Шу муносабат билан кўчалар кенгайтирилди. Навоий, Озодлик, Жданов проспектлари реконструкция қилинди. Йирик инженерлик иншоотларига эга бўлган айланма йўл қурилди. Шаҳарнинг кўп кўчалари, майдонлари, ҳиёбонларига кундузги ёғду берадиган лампалар ўрнатилди. Ариқларга бетон «тўн» кийдирилди, кўплаб манзарали дарахтлар, чинорлар ўтқазилди. Шаҳардаги биноларнинг ташқи безагига катта эътибор берилмоқда. Иморатларнинг чиройли чиқиши учун лойиҳаларга ижодий ёндашилаётир. Безакнинг миллий турларига кенг йўл очилди.

Андижон истиқбол шаҳридир. Яқин келажакда у Ўзбекистоннинг энг гўзал ва обод шаҳарларидан бири бўлиб қолади.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Расмларда: Андижоннинг бугунги кўринишлари.

М. Талюкин чизган расмлар.

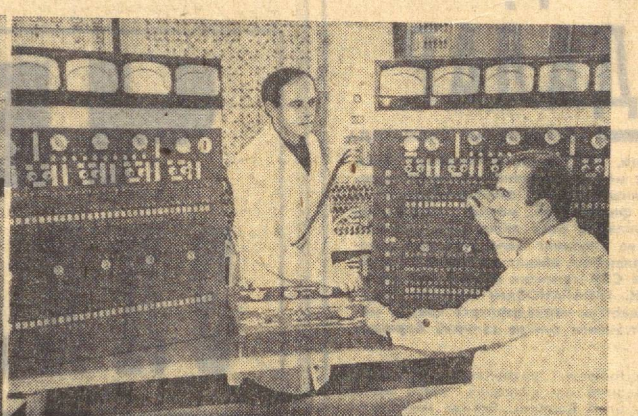

Урта Осиё табиий газ илмий-тадқиқот институти ходимлари газ қазиб чиқариш ва уни ташиш билан боғлиқ бўлган технологик масалаларни ҳал этишда «дурагай» ҳисоблаш машиналари қўлланишни ишлаб чиқиш билан шуғулланмоқдалар. Унгдаги суратда катта инженер Ф. Фрумсон ва техника фанлари кандидати В. Маслов иш устида. Чапдаги суратда: кичик илмий ходим С. Арслонова ва катта инженер В. Засецкий «Минск-32» электрон ҳисоблаш машинасида ишлаб чиқарилаётган янги маълумотлар билан танишмоқдалар.

И. Глауберзон фотолари.

ҚОЗОҒИСТОН ССР БЎЙЛАБ

ИТТИФОҚДОШ РЕСПУБЛИКАДАН ХАБАРЛАР

Ураллиқлардан ўзиб

КУСТАНАЙ. Жеттиғор асбест комбинатининг коллективи маҳсулот ишлаб чиқариш беш йиллик планини 1975 йилнинг август ойида бажариш юзасидан ўз зиммасига мажбурият қабул қилди. Асбестчилар маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича беш йилликнинг охирига белгиланган план даражасига етиб олдилар. Жеттиғорликлар «Ураласбест» комбинати ўртасида бошланган ўзаро мусобақада пешқадамлик қилишмоқда.

Техника прогресси, ишлаб чиқариш технологиясини доимий равишда такомиллаштириш муваффақиятларнинг асосий омилларидан бири бўлмоқда.

Ҳозир асбестни жойлаштириш ва уни жўнатишда хизмат қиладиган комплекс механизациялашган участка барпо этилаётир.

Шинам ўтовлар

УЧТЕПА. Бу ерда ўтов тайёрлаб берадиган фабриканинг янги биноси фойдаланишга топширилди. Бу йил фабрика коллективи ўн икки ярим мингта ўтов ишлаб чиқаришни планлаштирган. Келгусида ўтов тайёрлаш икки баравар кўпайтирилади.

Злобин методи асосида

«КАРАГАНДАЖИЛСТРОЙ» трестининг йигирмадан ортиқ қурилиш ва ихтисослашган бригадалари белгиловчи йилда мамлакатнинг донгдор бинокори Николай Злобин методи асосида ишлашга ўтдилар. Объектлар белгиланди, иш графиклари тасдиқланди. Унда материаллар етиштириб бериш ва техника воситалари билан таъминлаш кўзда тутилган.

Чўпонлар хизматида

ЖАМБУЛ. Мўйинқум районида автоклуб ходимларининг ташаббуси билан чорвадорлар ва уларнинг оила аъзолари учун маданият мактаби ташкил этилган. Бу ерда ферма меҳнаткашларига маданий маиший хизмат кўрсатишга катта аҳамият берилмоқда. Автопоездлар тез-тез улар ҳузурида бўлиб туради, унинг составида магазинлар, клублар, медицина ва маданий-маиший хизмат кўрсатадиган фургонлар бор.

Маданий-маиший хизмат кўрсатувчилар олис яйловларга ҳам тез-тез борадилар. Кўчма устахоналар кийим-бош тикиб беришга заказлар қабул қилади, соат, радио ва телевизорларни ремонт қилиб беради.

Корхонанинг қирқ йиллиги

ЧИМКЕНТ. Ленин орденли Чимкент қўрғошин заводи республикадаги энг эски корхоналардан биридир. Шаҳар жамоатчилиги яқинда заводнинг қирқ йиллик юбилейини нишонлади. Шонли корхонанинг таржимаи ҳоли ҳам қизиқарли, у биринчи беш йилликлар даврида қурилган. Корхона қурилишида рус ва украинлар, қозоқ ва ўзбеклар қўлни-қўлга бериб ишладилар.

1934 йилнинг 20 январида чимкентлик металлурглар биринчи қўрғошинни ишлаб чиқардилар. Ўша кун заводнинг туғилган куни, деб ҳисобланадиган бўлиб қолди. Улуғ Ватан уруши йилларида корхона коллективи фашистлар Германияси устидан ғалаба қозонишга жуда катта ҳисса қўшдилар. Урушдан кейинги йиллар заводни интенсивлаш даври бўлди. Ҳозир завод рангли металл ишлаб чиқарадиган энг йирик корхоналардан биридир.

Беш йилликнинг учинчи йили планини муваффақиятли бажарган завод меҳнат аҳли тўртинчи йил учун ҳам ўз зиммаларига оширилган мажбурият олдилар. Илғор коллектив меҳнат унумдорлигини оширишга ёрдам берадиган янги резервларни қидириб топмоқда.

Қардошларимиз ижодидан

Абдужаббор ҚАҲҲОРИЙ,
тожик шоири.

ШАҲРИМ

Душанба шаҳрини кўрганмисан
ҳеч?
Гўзал келин ҳуснин этгил
тасаввур.
Яхшиси, сен бизга меҳмон бўлиб
кел,
Душанба кўркидан дилга оқур
нур.

Тик тутган бошида қор
толасидан,
Табиат чевари тикган оқ рўмол.
Сутдайин юзида ҳарир пардаси,
Бу нафис пардани ўйнатар шамол.

Агар либосига боқсанг кундузи,
Боғу бўстон нақшин кўз-кўз
этар у.
Осмон кўзгусида кўринганда ой,
Осмон парчасига ўхшаб кетар у.

Бўйнида чироқлар шодаси қатор,
Ҳар чироқ порлайди бир машъал
каби.
Ундан кўз узмайди Зуҳра
тонггача,
Ёнмоқни ўрганмоқ эрур матлаби.

Кўрганда Душанба шаҳрин,
этарсан
Дилрабо келиннинг ҳуснин
тасаввур.
Бахтли манглайида порлайди
қуёш,
Қалбида мавжланар самимият,
нур.

ДАРАХТЛАР

Одам каби ҳар бир дарахтнинг,
Узига хос саргузашти бор.
Вақт жамолин кўриб яшар у,
Ҳосил завқин суриб яшар у.
Дарахтга ҳам худди биз каби,
Ёзу қишнинг ўзга гашти бор.

Одам каби ҳар бир дарахтнинг,
Юрагида яшар бир орзу:
Истайдики, ям-яшил бўлсин,
Ҳар бутоғи серҳосил бўлсин.
Шу боисдан сув, қуёш билан
Камол топар доим бирга у.

Одам каби ҳар бир дарахтнинг,
Ватани бор,
шараф-шони бор.
Тушса агар ҳижрон чангига,
Ҳижрон муҳрин босар рангига.
Унутмайди, қайда бўлмасин,
Ватан номин,
ўз нишони бор.

Ҳар бир дарахт ўхшар одамга,
Юраги бор,
тили бор унинг.
Лек англамас ҳеч ким тилини,
Унинг армонларин — дилини.
Фақат ёнган чоғи кўринур,
Юрак оҳи — аччиқ тутуни.

Худди одам мисоли дарахт,
Ҳарбу зарбга ҳамиша тайёр:
Тўфонми, ё бўрон турганда,
Қаҳратон қиш ҳукмин сурганда,
Даъват этар ҳаёт жангига,
Бир-бирини шивирлаб такрор.

Худди одам мисоли дарахт,
Ишқ болидан эрур баҳравар:
Шохин этар булбулга ошён,
Гулнинг васфин тинглайди шодон.
Ошиқ булбул берганида жон,
Япроқларин,
кўз ёшин тўкар.

Одам каби ҳар бир дарахтнинг,
Узига хос саргузашти бор.
Мевасиздир боши тик бўлса,
Боши хамдир ҳосилга тўлса.
Шунинг учун ҳар бир дарахтнинг,
Бу оламда ўзга гашти бор.

ЖОНИБЕК таржимаси.

Сиҳат-саломатлигингиз қандай?

Жуда қадим замонлардаёқ кишилар совуқнинг инсон саломатлигига фойдали таъсирини пайқаганлар. Эрамизнинг биринчи минг йиллиги охирида Шарқнинг улуғ ҳакими Абу Али ибн Сино ўзининг «Тиб қонунлари» асарида кўпгина касалликларни даволашда соф ҳаводан фойдаланиш зарурлигини ёзиб қолдирган.

Рус врачлари ҳам ҳамиша иқлим-ҳаво омилларининг организмга таъсири билан қизиқиб келишган. Профессор С. Г. Зибелин 1766 йилда омма ўртасида «Об-ҳавонинг инсонга таъсири ҳақида» лекция ўқиган. Россияда беморларни узоқ муддат табиат оғушида — мусаффо ҳавода даволаш ҳақидаги китоблар пайдо бўла бошлаган эди.

Айниқса, қиш ҳавоси фойдали. Чунки йилнинг бу фаслида ўрмонлар ва қир-адирлар ҳар қандай микроблардан холи бўлади. Олимларнинг аниқлашларича, бундай пайтда нафас олиб, нафас чиқариш ўпкада холестериннинг сарфланишига олиб келади. Аорта деворларида, йирик юрак қон томирларида буйрак ва бошқа органларда холестериннинг ажралиши артеросклероз касаллигини келтириб чиқаради. Соф ҳаво организмдан холестеринни «ювиб» ташлайди.

Совуқ ҳавода кислород қатлами иссиқ пайтга нисбатан зич бўлади. Шунинг учун ҳам киши ўзини тетиклик ичимлиги ичаётгандек енгил ҳис этади. Совуқ ҳаво, айниқса, юрак қон-томир ва бошқа касалликларга чалинган кишилар учун жуда фойдалидир. Шу билан бирга совуқ ҳаво киши танасининг очиқ қолган териларига таъсир этиб, қон-томирларини чиниқтиради. Асаб тўқималари тобланади.

Об-ҳаво «ванна»си чиниқишнинг, қон томирлари гимнастикасининг энг яхши турларидан бири бўлиб келган ва шундай бўлиб қолади. Бундай даволаш тадбирларини қўлланиш чоғида совуқ ҳаво нафас олиш йўлларигагина эмас, одам терисига ҳам таъсир этади. Атрофдаги ҳарорат қанча паст бўлса, даволаш тадбирлари шунчалик таъсирчан бўлади.

СОВУҚ ЁШАРТИРАДИ

Ҳаво «ванна»сини қабул қилиш пайтида тери қизил ранг олади, нафас олиш чуқурлашади, юрак, жигар, буйрак, қон айланиш ва эндокрин системалари жадал ишлайди. Моддалар алмашинуви, ички секреция безларининг ишлаши тезлашади. Энг муҳими, организмнинг ҳаддан ташқари совиб кетишга бўлган таъсирчанлиги пасаяди. Киши тетиклашади, унинг меҳнат қобилияти ортади, кам шамоллайдиган бўлади. Бир неча йиллар мунтазам чиниқиб бориш кексайиш жараёнини секинлаштиради. Совуқ саломатлик учун курашда бизнинг дўстимиз ва ҳамкоримиздир.

Об-ҳаво муолижасини кунора қабул қилиш керак. Борди-ю, бу машғулот бирон-бир сабаб билан тўхтаб қолар экан, у ҳолда организмнинг чиниқиши аста-секин сусаяди.

Совуқ ҳаво кишини фақат чиниқтирибгина қолмай, айни чоғда даволайди ҳам. Аэротерапияни мунтазам қабул қилиш гипертония касаллигига чалинган беморларда қон босимини туширади, уйқу ва иштаҳани яхшилайди, меҳнат қобилияти ортади.

Аксарият кишилар йилнинг совуқ вақтида, айниқса, қишда соф ҳаво билан даволаниш мумкин эмас, деб ҳисоблайдилар. Бу бутунлай нотўғри. Йилнинг ҳамма фаслларида чиниқиш ва даволаниш мақсадида ҳаво-иқлим шароитидан фойдаланиш керак ва бу жуда зарур.

Терлаб туриб ёки овқатлангандан сўнг даволаш тадбирларини қабул қилмаслик лозим. Совуққотиш аломатлари пайдо бўлса шу заҳотиёқ муолижани тўхтатиш керак. Энг яхшиси, чиниқиш ва ҳаво «ванна»си қабул қилишни ҳарорати йигирма даражадан паст бўлмаган хонада бошлаш фойдали. Аста-секин чиниқишни ҳаво ҳарорати 18 даража бўлган хонага кўчириш зарур.

Ўн саккиз даражадан паст бўлмаган ҳаво ҳароратида эрталабки гимнастика билан шуғулланишга одатланинг. Ўзингизни дераза дарчасини очиб қўйиб ухлашга ўргатинг, сира бурканманг.

Мусаффо ҳавода чиниқишни бир меъёрда овқатланиш ҳамда жисмоний машқ билан бирга қўшиб олиб бориш сиҳат-саломатлик ва меҳнат қобилиятини оширишнинг муҳим шартидир.

В. КРАМСКИЙ,
врач.

СПОРТ янгиликлари

МАКТАБ ГИМНАСТИКАЧИЛАРИ

Донецк шаҳрида болалар ва ўсмирлар спорт мактабларининг талабалари гимнастика бўйича куч синашдилар. Беш кун давом этган гимнастикачилар мусобақасида тошкентлик Рустам Шарипов бир қанча кучли тенгқурларидан ўзиб, фахрий супанинг иккинчи поғонасига кўтарилди. Томошабинлар олқишига сазовор бўлган гимнастикачимиз жами 108,25 балл тўплай олди.

ҚАРШИ ЎҚУВЧИЛАРИ — ҒОЛИБ

Қаршидаги «Меҳнат» стадиони спорт залида эркин кураш бўйича область биринчилиги ўтказилди. Беллашувда асосан ўсмирлар ўзаро куч синашдилар. Мактаб ўқувчиларининг республика спартакиадаси ғолиби, Ўзбекистон ўсмирлар терма командаси аъзоси А. Дзудтагов билан П. Полишчуклар мухлислар эътиборини қозонишди. Ўсмирларга хос маҳорат кўрсатишда Р. Сагитов ҳам олқишга сазовор бўлди. Область биринчилигида команда ҳисобида қаршиликлар пешқадамлик қилишди.

БИРИНЧИ ЎЙИН

Волейбол бўйича олий лига вакили Тошкентнинг «Автомобилист» командаси қизлари мамлакат чемпионатида иккинчи тур ўйинларини бошладилар. Навбатдаги тур ўйинлари Челябинск шаҳрида старт олди. Волейболчиларимиз бу йилги мусобақаларда дуруст иштирок этяптилар, дейиш қийин. «Автомобилист» Кишиневда бўлиб ўтган биринчи тур мусобақаларида икки очко билан кифояланганди. Афсуски, галдаги тур ўйинлари ҳам мағлубиятдан бошланди. Қизларимиз Ленинграднинг «Буревестник» коллективи билан куч синашиб, 3:2 ҳисобида енгилдилар.

ПЕШҚАДАМ БИЛАН УЧРАШУВ

Тошкентнинг «Бинокор» хоккей командаси ҳал қилувчи давра ўйинларини давом эттирмоқда. Узоқ давом этган сафар учрашувларидан кейин «Бинокор» ўз майдонида куч синашди. Ўйин муҳлисларда катта қизиқиш уйғотди. Чунки, бинокорчилар ҳозирча пешқадамликни бой бермай турган Свердловскнинг «Звезда» коллективини қабул қилгандилар. Пешқадам билан куч синашув 8:5 ҳисобида меҳмонлар фойдасига ҳал бўлди. Аммо такрорий ўйинда бинокорчилар ҳамжиҳатлик кўрсатиб, 4:3 ҳисобида муваффақият қозондилар. Бугун «Бинокор» ўйинчилари «Кедр» армиячиларини қабул қилади.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.45 — ТОШКЕНТ. **Қорақалпоғистон область партия комитети ва Қорақалпоғистон АССР Олий Советининг автоном республикага Халқлар дўстлиги ордени топширилишига бағишланган тантанали қўшма мажлиси.** (Нукус шаҳридан олиб кўрсатилади). 16.45 — МОСКВА. 18.10 — ТОШКЕНТ. 18.20 — Мультфильм. 18.30 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 19.00 — Жиззах чўли — ўлка гули. 19.30 — Танбур тароналари. 20.00 — Ахборот». 22.00 — МОСКВА. «ВАҚТ». 22.30 — **Хоккей:** ЦСКА — «ДИНАМО». ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00 — МОСКВА. 18.40 — Янгиликлар. 19.05 — Ёшлар ижоди. 19.35 — Қўғирчоқлар магазинида. 19.55 — «Жасорат». 20.25 — Бадиий фильм. 21.30 — Концерт. 22.00 — ТОШКЕНТ. Қишлоқ хўжалик билимлари телевизион халқ университети. 22.30 — Кинокўрсатув. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — Ҳужжатли фильм. 19.35 — Ўқув кўрсатуви. 20.15 — Илмий-оммабоп фильм. 21.05 — Фильм-концерт. 21.30 — Телеспектакль.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 12/II да **Кармен.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 12/II да **Абу Райҳон Беруний** (соат 17.00 ва 20.00 да бошланади), 13/II да **Парвона.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 13/II да **Ҳалима,** 14/II да **Жон қизлар.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ ЁШ ГВАРДИЯ ТЕАТРИДА — 12/II да **Беш кунлик куёв,** 13/II да **Биринчи бўса.**

КИНО

Ёввойи қалб — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Ютқазилган ўйин — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Шаҳарлар ва йиллар — «МОСКВА», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Унутилган кечув сири — «ЎЗБЕКИСТОН (жуфт соатларда), С. РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).

Оливер — (12.00, 18.00), **Гоя ёки Билишнинг машаққатли йўли** — (15.00, 20.45) — «ЧАЙКА».

Яшасин муҳаббат! (11.00, 14.00, 17.00, 20.00) **Майерлинг** (12.00, 15.00, 18.00, 21.00) — «СПУТНИК».

Танҳо ўзинг — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Кунгабоқар — ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Эрамиздан миллион йил илгари — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

В. Д. ЖУРИН НОМИДАГИ МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ЎРТА ОСИЁ ИРРИГАЦИЯ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ
қуйидаги вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

бўлим мудирлари — жорий қилиш ва илмий-техника информацияси, горизонтал дренаж, вертикал дренаж мелиоратив процессларни математик моделлаштириш ва фильтрлаш, суғориладиган территорияларнинг сув баланси, бошқаришнинг автоматлаштирилган системалари;

лаборатория мудирлари — ерларни ювиш ва тупроқ тадқиқотлари, мелиоратив гидрогеология, сув омборларидан фойдаланиш, сув омборларидаги суғориш учун қурилган иншоотлардан фойдаланиш, математик методларни жорий қилиш ва ҳисоблаш маркази;

сектор мудирлари — методик-ташкилий, контроль-ўлчов асбоблари, жорий қилиш, химиявий ва агротехник мелиорациялар, сув оқиши, эксплуатация ишларини механизациялаштириш, полимерлар.

Конкурсда фан доктори ёки кандидати илмий даражаси бўлган кишилар, шунингдек бой ишлаб чиқариш тажрибасига эга бўлган ҳамда илмий асарлари, ихтиролари бўлган юқори малакали мутахассислар иштирок этиши мумкин.

Бошқа шаҳарлардан келиб конкурсдан ўтган кишилар квартира билан таъминланадилар.

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: Тошкент шаҳар, Я. Колас кўчаси, 24-уй.

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги, Республика медицина ходимларининг касаба союз комитети, Ўзбекистон эпидемиология, микробиология ва инфекцион касалликлар илмий-текшириш институти институт биохимия лабораториясининг мудири, медицина фанлари кандидати

Абдуманноп Абдуваҳобович ЮСУПОВнинг

бевақт вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдиради ва марҳумнинг қариндош-уруғларига таъзия изҳор қилади.

Редактор ўринбосари Ж. ЖАББОРОВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029 ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ТЕЛЕФОНЛАР

Эълонлар — 338142, коммутатор — 330249 дан 330258 гача

Р. 03224. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. № 36.